

Załącznik nr 1 do ogłoszenia Zarządu Powiatu Kędzierzyńsko - Kozielskiego
w sprawie konsultacji projektu "Strategii rozwiązania problemów społecznych Powiatu
Kędzierzyńsko - Kozielskiego na lata 2023 - 2030"

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

POWIATU KĘDZIERZYŃSKO- KOZIELSKIEGO NA LATA 2023-2030

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII.....	6
UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII	8
SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	10
Dokumenty europejskie.....	11
Dokumenty krajowe.....	12
Dokumenty regionalne	13
Dokumenty lokalne.....	13
CHARAKTERYSTYKA POWIATU.....	14
POŁOŻENIE I DEMOGRAFIA	14
RYNEK PRACY	19
SYTUACJA GOSPODARCZA	21
GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA.....	22
KULTURA, SPORT I REKREACJA.....	23
EDUKACJA	24
OCHRONA ZDROWIA	26
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	27
UWARUNKOWANIA W ZAKRESIE EKONOMII SPOŁECZNEJ	27
POMOC SPOŁECZNA	40
POMOC SPOŁECZNA W GMINACH POWIATU KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKIEGO	42
POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W KĘDZIERZYNIE-KOŻŁU	45
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA.....	47
WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA.....	47
BEZROBOCIE, PROMOCJA ZATRUDNIENIA ORAZ AKTYWIZACJA NA LOKALNYM RYNKU PRACY.....	51
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	55
UZALEŻNIENIA.....	62
PRZEMOC W RODZINIE	70

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO	74
PROBLEMY ZWIĄZANE Z ZAPEWNIENIEM OPIEKI DZIECIOM POZBAWIONYM OPIEKI RODZICÓW.....	78
STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA	85
ANALIZA SWOT.....	89
CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	92
MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	93
KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	94
ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII	114
SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII	115
SYSTEM AKTUALIZACJI STRATEGII.....	116
MONITORING I EWALUACJA.....	117
OCENA RYZYKA.....	121
WNIOSKI I PODSUMOWANIE	122
SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL.....	125
BIBLIOGRAFIA.....	128

Wykaz skrótów:

DPS - Dom Pomocy Społecznej

GKRPA - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GUS - Główny Urząd Statystyczny

SJOG - samorządowe jednostki organizacyjne gmin (ośrodki kultury, sportu itp.)

KCPU - Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KPP - Komenda Powiatowa Policji

NFZ - Narodowy Fundusz Zdrowia

NGO (ang. *non-government organization*) - organizacje pozarządowa

OPS - Ośrodki Pomocy Społecznej

PCPR - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PFRON - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PES - podmioty ekonomii społecznej

PKI - Punkty Konsultacyjno-Informacyjne

POZ - podstawowa opieka zdrowotna

PPP - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PUP - Powiatowy Urząd Pracy

PZON – Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności

ROPS - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

UTW - Uniwersytet Trzeciego Wieku

WTZ - Warsztat Terapii Zajęciowej

ZI - Zespół Interdyscyplinarny

WPROWADZENIE

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX wieku były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów ekonomii społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030² jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mających na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Powiatu. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych. W celu zwiększenia skuteczności, konieczne jest systematyczne śledzenie zjawisk i problemów społecznych, które są przedmiotem Strategii.

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, w działalności lokalnej polityki społecznej potrzebne jest strategiczne podejście. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy. Strategia stanowi zatem ważny instrument zarządzania, dzięki któremu możliwe jest rozpoznanie i wdrażanie przedsięwzięć o charakterze społecznym oraz integracja różnych środowisk lokalnych w ramach wspólnie zaplanowanych i skoordynowanych działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Powiatu, analizę diagnostyczną problemów społecznych oraz część programową zawierającą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- ▶ ubóstwo,
- ▶ bezrobocie, promocja zatrudnienia oraz aktywizacja na lokalnym rynku pracy,
- ▶ bezdomność,
- ▶ niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba,
- ▶ uzależnienia,
- ▶ przemoc w rodzinie,
- ▶ bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,
- ▶ problemy związane z zapewnieniem opieki dzieciom pozbawionym opieki rodziców,
- ▶ starzenie się społeczeństwa.

Do każdego z tych obszarów wskazane zostały podstawowe informacje, działania interwencyjne i najważniejsze problemy wynikające z przeprowadzonej diagnozy.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Kędzierzyńsko-Kozielskiego na lata 2023-2030 jest wyrazem zintegrowanego planowania strategicznego. Określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów i pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. W efekcie zapewni to mieszkańcom dogodne warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII

Podstawowe elementy Strategii są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Wskazane w nich cele, zarówno główne jak i szczegółowe, mają za zadanie przybliżyć Powiat do osiągnięcia wskazanego przez lokalne władze i mieszkańców jego pożądanego obrazu w przyszłości. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania powiatu w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat. Jest to podejście zgodne z założeniami strategicznego planowania i zarządzania w administracji publicznej. W naukach o zarządzaniu wyróżnia się trzy główne poziomy planowania:

- ▶ planowanie strategiczne (długofalowe), w ramach którego określone zostają priorytetowe kierunki działań Powiatu, cele i zasoby umożliwiające ich osiągnięcie;
- ▶ planowanie taktyczne (średniokresowe), czyli programy wskazujące zadania niezbędne do osiągnięcia celów głównych;
- ▶ planowanie operacyjne (krótkookresowe), które obejmuje jednorazowe lub cykliczne projekty i zadania pozwalające na realizację poszczególnych, mniej złożonych elementów planów taktycznych³.

³ R. W. Gryffin (2004), Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa: PWN., s. 224-225.

Zdefiniowane w dokumentach strategicznych problemy oraz kierunki działań skierowanych na rozwój społeczno-gospodarczy Powiatu i wsparcie mieszkańców w zaspokajaniu ich potrzeb, mają szczególne znaczenie dla opracowywania i wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych. Spójna wizja Powiatu w przyszłości pozwala podmiotom realizującym zadania z zakresu polityki społecznej na wprowadzanie kompleksowych i adekwatnych do potrzeb mieszkańców działań.

Etapy opracowania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

1 etap

Analiza strategiczna

Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Powiecie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej, które wpływa na jej rozwój i wykorzystanie dostępnych zasobów. Dodatkowym sposobem na określenie możliwości i ograniczeń Powiatu jest analiza SWOT, wskazująca na jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

2 etap

Sformułowanie Misji i Wizji Strategii

Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Powiat za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast Misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.

3 etap

Określenie celów priorytetowych i zadań

W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Powiatu. Wskazanie najdotkliwszych trudności mieszkańców i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia społeczności lokalnej.

4 etap

Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii

Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Strategia rozwiązywania problemów społecznych stanowi narzędzie, które służy instytucjom samorządowym i organizacjom pozarządowym we wspieraniu oraz wzmocnieniu potencjału społeczności lokalnej. Z tego powodu proces jej tworzenia i wdrażania nie może pomijać udziału osób szczególnie nią zainteresowanych, czyli mieszkańców i pracowników instytucji publicznych. Włączenie ich w procesy decyzyjne i kreowanie działań nazywa się *partycypacją społeczną*, a jej najczęściej spotykanymi formami są konsultacje społeczne, warsztaty strategiczne oraz badania diagnozujące zagrożenia lokalne i potrzeby mieszkańców w obszarach ujętych w dokumencie. Uspołecznienie Strategii i powierzenie części odpowiedzialności za jej charakter mieszkańcom daje możliwość zaplanowania działań adekwatnych do rzeczywistych oczekiwań społeczności lokalnej oraz stwarza warunki do wykorzystania jej potencjału.

UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII

Opracowanie całościowej, spójnej i wieloletniej koncepcji rozwiązywania problemów społecznych Powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Podstawą jurejdczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), która stanowi, iż do zadań własnych powiatu o charakterze obligatoryjnym należy *opracowanie oraz realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami*⁴.

Tworząc niniejszą Strategię opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki Państwa. Wśród najistotniejszych ustaw kompetencyjnych, nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki, należy wyszczególnić m.in.:

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 2009 r. poz. 946),
2. ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.),
3. ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2000),
4. ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1327 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE WSPARCIA RODZINY I DZIECKA

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1577),
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1744),
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 615 z późn. zm.),
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1205),
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY ZDROWIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 633 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2123).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OŚWIATY, ZATRUDNIENIA ORAZ WSPARCIA SOCJALNEGO

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 690 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1812),
4. ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1818),
5. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 z późn. zm.),
6. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2085 z późn. zm.),
8. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 377 z późn. zm.),
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2021 z późn. zm.),
10. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 172 z późn. zm.),

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

11. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1009 z późn. zm.),
12. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 504 z późn. zm.),
13. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 z późn. zm.),
14. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007),
15. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2021 r. poz. 1092).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE ASPEKTY FINANSOWE

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1672 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634 z późn. zm.)
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE DZIAŁANIA WOBEC OBYWATELI INNYCH PAŃSTW

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2354 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1105),
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1264 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. dz. U. z 2022 r. poz. 583 z późn. zm.).

SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Obligatoryjny charakter strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie Unii Europejskiej, kraju oraz regionu. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty europejskie

„Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- ▶ rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- ▶ rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- ▶ rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich:

- ✓ „Unia innowacji” - projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy;
- ✓ „Młodzież w drodze” - projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy;
- ✓ „Europejska agenda cyfrowa” - projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego;
- ✓ „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” - projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej;
- ✓ „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” - projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych;
- ✓ „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” - projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej;

- ✓ „Europejski program walki z ubóstwem” - projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa⁵.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- ▶ **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski w zakresie średnio i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.
- ▶ **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest *rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia*⁶.
- ▶ **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowi kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.
- ▶ **Krajowy program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej**, która stanowi kluczowy dokument umożliwiający prawidłowe wdrożenie założeń Umowy Partnerskiej UE i Polski w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji, promowania włączenia społecznego i walki z ubóstwem. Nadrzędnym celem działań przewidzianych w Programie jest wzmocnienie istoty podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej jako elementów aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, dostawców usług użyteczności publicznej, a także realizatorów zadań z zakresu rozwoju lokalnego. Program przewiduje w szczególności wzmocnienie partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej z lokalnymi samorządami, rozwijanie rynku pracy w zakresie miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zwiększenie konkurencyjności PES oraz

⁵ Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

⁶ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

upowszechnianie pozytywnego wizerunku podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej.

Ponadto wymienić można również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- ▶ Strategia Demograficzna 2040;
- ▶ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- ▶ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- ▶ Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- ▶ Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035.

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030 są: Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego „Strategia Opolskie 2030” oraz Wojewódzka Strategia w zakresie Polityki Społecznej na lata 2016-2025.

Dokumenty lokalne

Najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie lokalnym jest dla Powiatu Strategia Rozwoju Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego do 2022 roku, która określa podstawowe kierunki lokalnego rozwoju społecznego i gospodarczego Powiatu w dłuższej perspektywie czasowej, a jej zasadniczymi celami społecznymi jest *zmniejszanie i utrzymywanie na niskim poziomie stopy bezrobocia, rozwój oświaty ogólnej i kształcenia zawodowego opartego o branże inteligentne, wysoki poziom zdrowia i usług medycznych oraz większa partycypacja społeczna*.

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

POŁOŻENIE I DEMOGRAFIA

Powiat kędzierzyński-kozielski położony jest w województwie opolskim, w sąsiedztwie powiatów: głubczyckiego, prudnickiego, krapkowickiego, strzeleckiego, gliwickiego oraz raciborskiego. Łączna powierzchnia Powiatu obejmuje 625,28 km², a jego siedzibą administracyjną jest miasto Kędzierzyn-Koźle. Jednostka zlokalizowana jest w makroregionie Niziny Śląskiej.

Rysunek 1. Mapa powiatu kędzierzyński-kozielskiego

Źródło: <http://www.gminy.pl/>

Powiat współtworzy 5 gmin wiejskich: Bierawa, Cisek, Pawłowiczki, Polska Cerekiew, Reńska Wieś oraz gmina miejska – Kędzierzyn-Koźle. Pod względem powierzchni największą część Powiatu stanowi gmina Pawłowiczki, bowiem jej obszar zajmuje 153 km². Na drugim miejscu pod względem powierzchni znajduje się miasto Kędzierzyn-Koźle (124 km²), natomiast na trzecim gmina Bierawa (121 km²). Gmina Reńska Wieś zajmuje z kolei obszar wielkości 98 km², a gmina Cisek – 71 km². Najmniejszą gminą tworzącą powiat kędzierzyński-kozielski jest gmina Polska Cerekiew, której obszar wynosi 60 km².

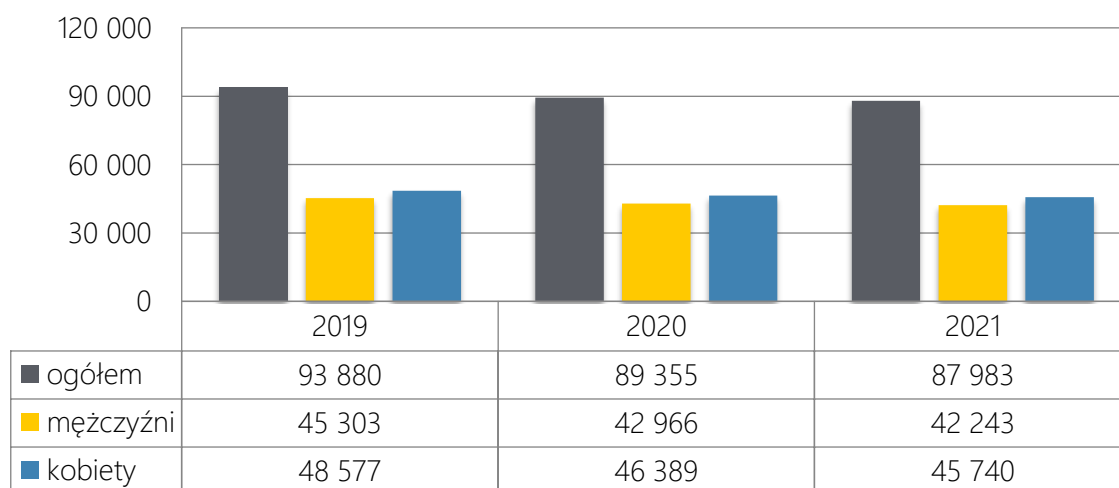

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian w odniesieniu do skali interwencji oraz jej rodzaju.

Powiat kędzierzyński-kozielski zamieszkują łącznie 87 983 osoby (stan na 31.12.2021 roku). Na przestrzeni trzech ostatnich lat obserwowany był systematyczny spadek liczby mieszkańców – w 2021 roku w stosunku do 2019 roku populacja Powiatu zmniejszyła się o 5 897 osób, czyli o 6,3%. Liczba ludności Powiatu jest znacznie zróżnicowana pod względem płci – jego teren zamieszkuje 42 243 mężczyzn, którzy stanowią 48,0% populacji oraz 45 740 kobiet (52,0%). Współczynnik feminizacji w Powiecie wynosi 108, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 108 kobiet. Szczegółowe dane statystyczne przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Powiatu w latach 2019-2021

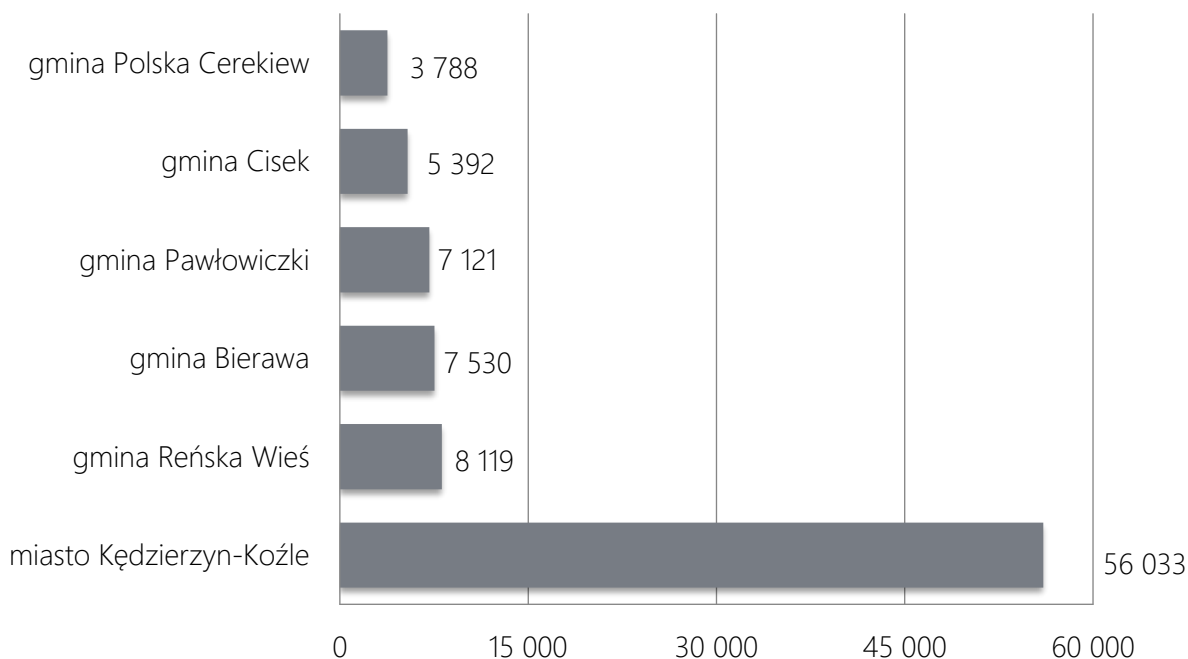
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Rozpatrując populację Powiatu z podziałem na poszczególne gminy można zauważyć, że jej największą część zamieszkuje miasto Kędzierzyn-Koźle (56 033 osoby – 64%). Drugą największą pod względem ludności gminą w Powiecie jest Reńska Wieś (8 119 osób), na trzecim miejscu znajduje się gmina Bierawa z zamieszkującymi ją 7 530 osobami, natomiast na czwartym gmina Pawłowiczki – na jej obszarze mieszka 7 121 osób.

Najmniejsza liczba osób zamieszkuje gminę Polska Cerekiew (3 788 osób) oraz Cisek (5 392 osób).

Wykres 2. Liczba mieszkańców powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego w podziale na gminy w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w Powiecie ujemny i wynosi -694 (stan na koniec 2021 roku), zatem przyrost naturalny na 1000 mieszkańców ukształtował się na poziomie -7,81. Na przestrzeni lat 2019-2021 przyrost naturalny ulegał systematycznemu spadkowi, a jego najniższa wartość została odnotowana w 2021 roku. Należy również zauważyć, iż sukcesywny spadek dotyczy również liczby urodzeń żywych w Powiecie, a wartość spadkowa w tym zakresie w omawianym obszarze wyniosła 14%.

Tabela 1. Przyrost naturalny w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
urodzenia żywe	713	702	612
zgony	1 041	1 348	1 306
przyrost naturalny	-328	-646	-694

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Alarmującym wnioskiem z przeprowadzonej analizy jest fakt, iż we wszystkich gminach Powiatu przyrost naturalny na 1000 osób przyjmował wartości poniżej 0. Najwyższy przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 roku odnotowany został w gminie Reńska Wieś, gdzie przyjął wartość -4,70, z kolei najniższą wartość współczynnika odnotowano w gminie Pawłowiczki, gdzie ukształtowała się na poziomie -10,63. Szczegółowe dane dotyczące przyrostu naturalnego na 1000 ludności w poszczególnych gminach Powiatu zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach należących do powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego w 2021 roku

gmina	przyrost naturalny na 1000 ludności
gmina Bierawa	-5,31
gmina Cisek	-6,90
miasto Kędzierzyn-Koźle	-7,72
gmina Pawłowiczki	-10,63
gmina Polska Cerekiew	-9,70
gmina Reńska Wieś	-4,70

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Struktura ludności w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim według ekonomicznych grup wieku w roku 2021 przedstawiała się następująco:

- 15,1% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 17 roku życia;
- 60,2% mieszkańców Powiatu było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64;
- 24,7% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet jest to 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Poniższa tabela przedstawia udział ludności według ekonomicznych grup wieku w Powiecie. Na przestrzeni lat 2019-2021 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym (o 1,1 pp.), a zarazem spadek osób w wieku produkcyjnym (o 1,0 pp.) w ogólnej liczbie ludności, z kolei udział osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się na stosunkowo stałym poziomie. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim prezentuje się na

zbliżonym poziomie co wskaźniki w województwie opolskim. Na jego terenie 16,1% osób jest w wieku przedprodukcyjnym, 60,2% w wieku produkcyjnym, a 23,7% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w Powiecie w latach 2019-2021 (w procentach)

wyszczególnienie	2019	2020	2021
wiek przedprodukcyjny	15,2	15,3	15,1
wiek produkcyjny	61,2	60,7	60,2
wiek poprodukcyjny	23,6	24,0	24,7

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2021 roku zarejestrowano 680 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 848 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim wyniosło -168. W tym samym roku odnotowano 32 zameldowania z zagranicy oraz 262 wymeldowania za granicę, zatem saldo migracji zagranicznych ukształtowało się na poziomie -230. Na przestrzeni omawianych lat zarówno saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ulegało wahaniom, przy czym zawsze wykazywały wartości ujemne.

Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
saldo migracji wewnętrznych	-175	-107	-168
saldo migracji zagranicznych	-166	-125	-230

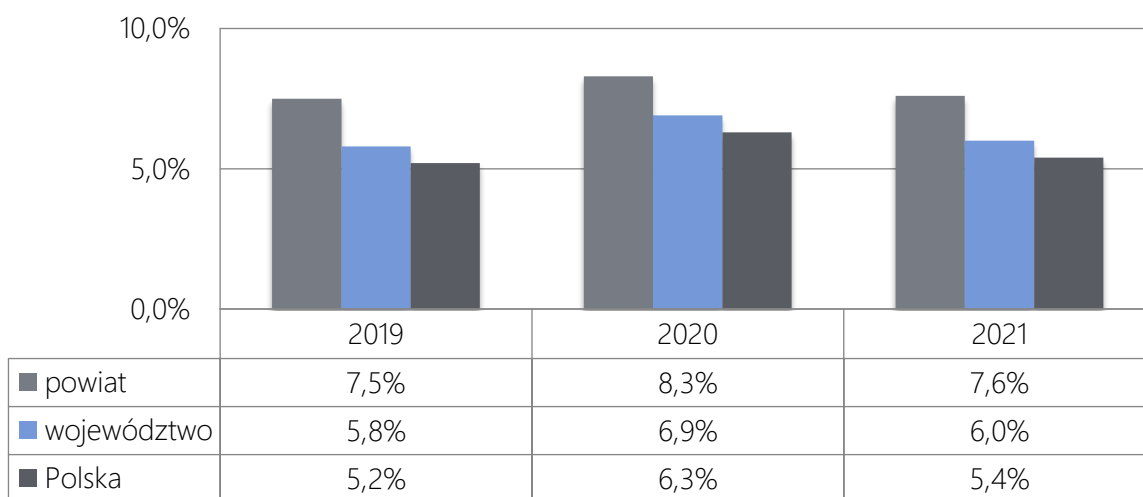
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

RYNEK PRACY

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji). Kolejny wykres przedstawia wartość stopy bezrobocia w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim, województwie opolskim oraz w całej Polsce. W 2021 roku wynosiła ona w Powiecie 7,6%, a więc była wyższa niż stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie (6,0%) i w całym kraju (5,4%). Na przestrzeni lat 2019-2021 stopa bezrobocia w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim ulegała wahaniom, podobnie jak miało to miejsce w całym województwie i w Polsce.

Wykres 3. Stopa bezrobocia w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim na przestrzeni lat 2019-2021 w porównaniu do województwa opolskiego i całej Polski (stan na koniec roku)

Źródło: <http://swaid.stat.gov.pl/>

Ważnym narzędziem wskazującym kierunek rozwoju lokalnego rynku pracy jest barometr zawodów, czyli dokument prognostyczny w zakresie sytuacji w zawodach oraz zapotrzebowania na różnego rodzaju specjalistów. Dzieli on zawody na trzy grupy: deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe. Zawody deficytowe to takie, w których liczba wolnych miejsc pracy jest większa niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (pracodawcom trudno znaleźć kandydatów do pracy).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego na lata 2023-2030

Zawody zrównoważone to te, w których liczba wolnych miejsc pracy jest stosunkowo równa liczbie osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców. Zawody nadwyżkowe, to z kolei te, w których liczba wolnych miejsc jest mniejsza niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (osobom poszukującym pracy najtrudniej znaleźć zatrudnienie).

Ostatnia upubliczniona analiza zawodów deficytowych na terenie powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego została przeprowadzona w 2019 roku i wynika z niej, że do grupy zawodów maksymalnie deficytowych (brak bezrobotnych) należy zaliczyć: kontrolerów procesów metalurgicznych, posadzkarzy, parkieciarzy i glazurników, średni personel z dziedziny prawa i pokrewnych, urzędników do spraw podatków, operatorów urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok, średni personel w zakresie działalności artystycznej i kulturalnej gdzie indziej niesklasyfikowany, ankieterów, kierowników do spraw technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych, farmaceutów bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji, opiekunów dziecięcych, ustawiaczy i operatorów maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna, robotników przygotowujących drewno i pokrewnych oraz pielęgniarki z tytułem specjalisty.

Niższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych występuje z kolei w zawodach maksymalnie nadwyżkowych, takich jak: technicy technologii żywności, asystenci dentystyczni, tapicerzy i pokrewni oraz pracownicy wykonujący dorywcze prace proste⁷.

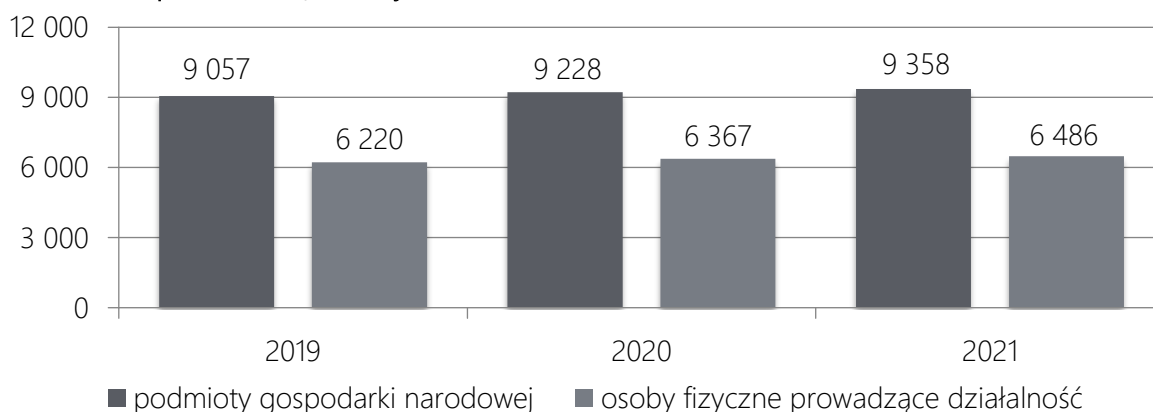
⁷ Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim w 2019 roku.

SYTUACJA GOSPODARCZA

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W powiecie kędzierzyńsko-kozielskim na koniec 2021 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 9 358 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – było ich 6 486 i stanowiły 69% ogółu. Podobnie sytuacja wyglądała w 2020 roku, kiedy to osób fizycznych prowadzących własną działalność było 6 367, natomiast wszystkich podmiotów prowadzących działalność było 9 228. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w Powiecie systematycznie się zwiększała, a w stosunku do 2019 roku nastąpił wzrost o 3,3%.

Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2019-2021 w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Zdecydowaną większość podmiotów gospodarczych działających w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim według klas wielkości stanowią mikro przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników, których w 2021 roku było 9 013 (96%). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w Powiecie 277. Działalność prowadzą także 62 średnie przedsiębiorstwa zatrudniające 50-249 pracowników i 5 dużych przedsiębiorstw z ponad 250 zatrudnionymi osobami. Dodatkowo, na terenie Powiatu rozwija się 1 makro przedsiębiorstwo, w którym zatrudnienie znajduje więcej niż 1 000 osób.

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego według klas wielkości (stan na koniec 2021 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA

Z danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim w 2020 roku wynosiły łącznie 36 370 nieruchomości. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w całym Powiecie w 2020 roku ukształtowała się na poziomie 77,1 m². Na przestrzeni lat 2019-2021 można zauważyć wahanie liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych – w 2021 roku wypłacono ich 6 663, czyli o 7,5% mniej niż w 2019 roku, a zarazem o 5,8% więcej niż w roku poprzednim. W 2019 roku na terenie powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego funkcjonowały 602 lokale socjalne, natomiast ze względu na brak danych za okres 2020-2021 nie jest możliwe wskazanie trendu w tym zakresie.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba mieszkań	36 291	36 370	bd
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	76,9	77,1	bd
liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	7 200	6 297	6 663
liczba lokali socjalnych	602	bd	bd

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

KULTURA, SPORT I REKREACJA

Działalność kulturalną w każdej z gmin powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego prowadzą przede wszystkim Ośrodki Kultury, Biblioteki Publiczne wraz z licznymi filiami, a także świetlice. Szczegółowe dane dotyczące infrastruktury kulturalnej w poszczególnych gminach znajdują się w kolejnej tabeli.

Tabela 6. Infrastruktura i zasoby kulturalne na terenie powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego z podziałem na poszczególne gminy

gmina	infrastruktura kulturalna
gmina Bierawa	<ul style="list-style-type: none">▶ Gminne Centrum Kultury i Rekreacji w Bierawie✓ Dom Kultury w Bierawie✓ Dom Kultury w Starej Kuźni✓ Dom Kultury Dziergowice✓ Filia biblioteczna w Kotlarni✓ Filia biblioteczna w Starym Koźlu
gmina Cisek	<ul style="list-style-type: none">▶ Gminny Ośrodek Kultury w Cisku✓ Gminna Biblioteka Publiczna w Cisku✓ Filia Biblioteczna w Łanach
miasto Kędzierzyn-Koźle	<ul style="list-style-type: none">▶ Miejska Biblioteka Publiczna w Kędzierzynie-Koźlu▶ Miejski Ośrodek Kultury w Kędzierzynie-Koźlu▶ Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Kędzierzynie-Koźlu▶ Muzeum Ziemi Kozielskiej w Kędzierzynie-Koźlu
gmina Pawłowiczki	<ul style="list-style-type: none">▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Pawłowiczkach✓ Filia Biblioteczna w Gościćcinie✓ Filia Biblioteczna w Jakubowicach✓ Filia Biblioteczna w Maciowakrz✓ Filia Biblioteczna w Trawnikach
gmina Polska Cerekiew	<ul style="list-style-type: none">▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Polskiej Cerekwi✓ Filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Zakrzowie:✓ Filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Grzędzinie▶ Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zakrzowie
gmina Reńska Wieś	<ul style="list-style-type: none">▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Reńskiej Wsi✓ Filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Długomiłowicach▶ Gminny Ośrodek Kultury w Reńskiej Wsi

Źródło: opracowanie własne na podstawie stron internetowych gmin oraz raportów o stanie gminy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

Wskazane wyżej podmioty zajmują się krzewieniem kultury, w tym regionu, popularyzacją czytelnictwa, a także upowszechnianiem kultury fizycznej, poprzez organizowanie różnorodnych zajęć, warsztatów, spotkań i wystaw. W ramach ich działalności i przy współpracy z lokalnymi klubami sportowymi rozwijana jest również baza sportowo-rekreacyjna, która obejmuje m.in., stadiony lekkoatletyczne, baseny kryte i zewnętrzne, boiska, korty tenisowe, sale gimnastyczne, siłownie, lodowisko, hale widowiskowo-sportowe, stadiony oraz place zabaw.

EDUKACJA

W 2021 roku powiat kędzierzyński-kozielski był organem prowadzącym dla 7 jednostek oświatowych, wśród których znalazł się:

- ▶ Zespół Szkół nr 1 im. Powstańców Śląskich Zespół Szkół Nr 3 w Kędzierzynie-Koźlu,
- ▶ Zespół Szkół Żeglugi Śródlądowej w Kędzierzynie-Koźlu,
- ▶ Zespół Szkół nr 3 w Kędzierzynie-Koźlu,
- ▶ Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Kędzierzynie-Koźlu,
- ▶ I Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza w Kędzierzynie-Koźlu,
- ▶ II Liceum Ogólnokształcące w Kędzierzynie-Koźlu,
- ▶ Zespół Szkół Specjalnych im. Jana Brzechwy w Kędzierzynie-Koźlu.

Dodatkowo, na terenie Powiatu rozwija się działalność Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, a także Ogniska Artystycznego dla dzieci i młodzieży.

Poniższa tabela przedstawia placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym są poszczególne gminy wchodzące w skład powiatu kędzierzyński-kozielskiego.

Tabela 7. Wykaz placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym są poszczególne gminy powiatu kędzierzyński-kozielskiego

gmina	placówki oświatowe
gmina Bierawa	<ul style="list-style-type: none">▶ Przedszkole Samorządowe w Dziergowicach▶ Przedszkole Samorządowe w Bierawie▶ Przedszkole Samorządowe w Kotlarni▶ Zespół Szkolno-Przedszkolny w Starym Koźlu▶ Szkoła Podstawowa w Dziergowicach▶ Szkoła Podstawowa w Starej Kuźni▶ Szkoła Podstawowa w Solarni
gmina Cisek	<ul style="list-style-type: none">▶ Gminne Przedszkole w Cisku▶ Gminne Przedszkole w Łanach▶ Publiczna Szkoła Podstawowa w Cisku▶ Publiczna Szkoła Podstawowa w Landzmierzu▶ Publiczna Szkoła Podstawowa Łanach▶ Publiczna Szkoła Podstawowa w Roszowickim Lesie
miasto Kędzierzyn-Koźle	<ul style="list-style-type: none">▶ 4 Miejskie Żłobki w Kędzierzynie-Koźlu▶ 20 Publicznych Przedszkoli w Kędzierzynie-Koźlu▶ 13 Publicznych Szkół Podstawowych w Kędzierzynie-Koźlu
gmina Pawłowiczki	<ul style="list-style-type: none">▶ Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pawłowickach▶ Zespół Szkolno-Przedszkolny w Gościęcinie▶ Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jakubowicach▶ Zespół Szkolno-Przedszkolny w Ostroźnicy▶ Publiczna Szkoła Podstawowa w Naczęsławicach▶ Publiczna Szkoła Podstawowa w Maciowakrzcu
gmina Polska Cerekiew	<ul style="list-style-type: none">▶ Zespół Szkolno-Przedszkolny w Polskiej Cerekwi▶ Zespół Szkolno-Przedszkolny we Wroninie
gmina Reńska Wieś	<ul style="list-style-type: none">▶ Przedszkole Publiczne w Mechnicy▶ Zespół Szkolno-Przedszkolny w Długomiłowicach▶ Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pokrzywnicy▶ Zespół Szkolno-Przedszkolny w Reńskiej Wsi▶ Zespół Szkolno-Przedszkolny w Więszycach

Źródło: opracowanie własne na podstawie Biuletynu Informacji Publicznej

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa. Przestrzeganiem porządku publicznego na terenie całego Powiatu zajmuje się Komenda Powiatowa Policji w Kędzierzynie-Koźlu wraz z podlegającym jej Komisariatem Policji w Kędzierzynie-Koźlu. Ochronę przeciwpożarową zapewnia natomiast Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Kędzierzynie-Koźlu, w ramach której funkcjonują 2 Jednostki Ratowniczo-Gaśnicze oraz 36 stowarzyszeń Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym 13 włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

UWARUNKOWANIA W ZAKRESIE EKONOMII SPOŁECZNEJ

Na przestrzeni dekad zmieniały się sposoby zarządzania w biznesie i administracji, a co za tym idzie – funkcja jednostki w wewnętrznym systemie. W wyniku koncentracji na wynikach, coraz mniejszą rolę w strukturach organizacyjnych pełnił człowiek a w efekcie zwiększyła się skala wykluczenia społecznego. Narastanie nierówności społecznych wpłynęło na konieczność intensyfikacji oddolnych działań podejmowanych przez środowiska dotknięte nimi, na kanwie czego zainicjowany został **ruch spółdzielczy**, umożliwiający całym grupom społecznym zaspokoić podstawowe potrzeby, a u jego podstaw leżała podmiotowość jednostki oraz wartość pracy indywidualnej. Ówczesne przesłanki umożliwiły wykreowanie się ekonomii społecznej znanej obecnie, czyli **ekonomii skoncentrowanej na jednostce i oddziaływaniu społecznym, zarządzanej w sposób autonomiczny i partycypacyjny oraz wykazującej nadrzędność świadczenia usług dla członków, pracowników lub wspólnoty ponad bezwzględny zyskiem**⁸.

⁸ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. *Ekonomia Solidarności Społecznej*, str. 10.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

Obecnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej wpisuje się zarówno w politykę gospodarczą, poprzez wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i powiatów oraz konkurencyjności lokalnych podmiotów, jak i politykę społeczną, gdyż odpowiednie wykorzystanie potencjału PES umożliwia aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury, czy mieszkalnictwa, a także reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym⁹.

Ekonomia społeczna prowadzona jest przez szereg podmiotów, wśród których znajdują się organizacje pozarządowe wskazane w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, tj. stowarzyszenia, fundacje i prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także w art. 3 ust. 3, w tym spółdzielnie socjalne, spółki non profit, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, itp.

Wśród podmiotów ekonomii społecznej wyszczególnia się podmioty ekonomii solidarnej, których celem działania jest w szczególności aktywizacja zawodowa i integracja społeczna, w tym reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

⁹ Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, EStrateg. Model włączenia ekonomii społecznej do lokalnych strategii i programów, Biblioteka Ekonomii Społecznej i Solidarnej, 2021.

Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. *Ekonomia Solidarności Społecznej*

Podmioty ekonomii społecznej prowadzą szeroką działalność na rzecz lokalnej społeczności i grup zagrożonych lub doświadczających wykluczenia społecznego. Doświadczenie wynikające z podejmowanych działań umacnia przyzwolenie tych podmiotów do powzięcia części odpowiedzialności za kierunek i kształt lokalnej polityki społecznej. W dotychczasowych praktykach wiodącą formą współpracy międzyinstytucjonalnej w tym obszarze było zlecanie zadań publicznych oraz usług społecznych odpowiednim fundacjom i stowarzyszeniom, niemniej wraz z rozwojem sektora ES zasadne jest włączenie wszystkich jego podmiotów do tworzenia lokalnych rozwiązań, w tym w zakresie rozpoznawania problemów społecznych, opracowywania dokumentów strategicznych, wdrażania działań i ich oceny.

Rysunek 4. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej

OBSZARY ROZWIJANIA WSPÓŁPRACY MIĘDZY PODMIOTAMI EKONOMII SPOŁECZNEJ A SAMORZĄDAMI

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019

W świetle ustawy o ekonomii społecznej rozszerzona została sfera zadań publicznych możliwych do realizacji przez organizacje pozarządowe, która dała im możliwość *działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych*, z kolei ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych uregulowała kwestie obszarów usług możliwych do realizacji przez PES w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów oraz w oparciu o prawo zamówień publicznych. Korelacja ustawy o ekonomii społecznej, ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie kreuje obraz szerokiego spektrum działalności i inicjatyw możliwych do podjęcia przez PES w ramach

realizacji zadań publicznych i usług społecznych, wśród których znajduje się 14 obszarów usług oraz 43 sfery zadań. Zdefiniowane poniżej usługi społeczne są ściśle związane z katalogiem zadań w ramach pożytku publicznego.

Tabela 9. Zakres usług społecznych oraz zadań publicznych

Katalog usług społecznych z zakresu:	Zadania publiczne w obszarze:
polityki prorodzinnej	<ul style="list-style-type: none">• działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka
wspierania rodziny	<ul style="list-style-type: none">• wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej• działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży
systemu pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none">• wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none">• pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób
promocji i ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none">• ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej
wspierania osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none">• działalności na rzecz osób niepełnosprawnych
edukacji publicznej	<ul style="list-style-type: none">• nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania
przeciwdziałania bezrobociu	<ul style="list-style-type: none">• promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy
kultury	<ul style="list-style-type: none">• kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
kultury fizycznej i turystyki	<ul style="list-style-type: none">• wspierania i upowszechniania kultury fizycznej• turystyki i krajoznawstwa
pobudzania aktywności obywatelskiej	<ul style="list-style-type: none">• działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych• upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji• udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego• upowszechniania i ochrony praw konsumentów

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

mieszkalnictwa	<ul style="list-style-type: none">• tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej
ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none">• ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego
reintegracji zawodowej i społecznej	<ul style="list-style-type: none">• działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym• działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości• rewitalizacji• działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3• działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Wśród zadań publicznych wskazanych do realizacji przez organizacje pozarządowe znajdują się dodatkowo działania w obszarze wzmocnienia integralności społeczności lokalnej, zapewnienia bezpieczeństwa, wsparcia grup wykluczonych i mniejszościowych oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, w tym:

- ▶ udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa,
- ▶ działalności charytatywnej,
- ▶ podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- ▶ działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego,
- ▶ działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn,
- ▶ działalności na rzecz integracji cudzoziemców,
- ▶ działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym,
- ▶ ratownictwa i ochrony ludności,
- ▶ promocji i organizacji wolontariatu,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

- ▶ działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej,
- ▶ porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- ▶ obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej,
- ▶ pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą,
- ▶ działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami,
- ▶ pomocy Polonii i Polakom za granicą,
- ▶ działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych,
- ▶ działalności na rzecz weteranów,
- ▶ promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą,
- ▶ przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Ważnym aspektem rozróżniającym usługi społeczne od zadań publicznych realizowanych przez PES jest sposób, w jaki dany podmiot otrzymuje je do realizacji.

W przypadku zadań publicznych rozróżnia się ich 5, w tym:

- ▶ otwarty konkurs ofert,
- ▶ „małe granty” (tryb pozakonkursowy),
- ▶ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez organ administracji publicznej w razie wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej,
- ▶ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez Prezesa Rady Ministrów ze względu na ważny interes społeczny lub publiczny,
- ▶ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu na podstawie samodzielnie złożonej oferty.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

Realizacja usług społecznych następuje z kolei poprzez zlecenie zadań w formie:

- ▶ zlecenia usług,
- ▶ zlecenia instytucji,
- ▶ bonu na aktywność (regranting),
- ▶ kooperacyjnego rozwiązania problemów.

Rozwijanie sektora ekonomii społecznej i współpracy publiczno-pozarządowej możliwe jest przy aktywnym udziale **lokalnych organizacji pozarządowych**, których celem działalności jest budowa kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizację grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”¹⁰.

Na obszarze powiatu kędzierzyński-kozielskiego funkcjonują organizacje pozarządowe, w tym takie, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych. W rejestrze organizacji pozarządowych prowadzonym przez Starostę Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego znajdują się łącznie 303 podmioty, w tym:

- ▶ 18 uczniowskich klubów sportowych,
- ▶ 36 klubów sportowych działających w formie stowarzyszeń,
- ▶ 11 stowarzyszeń zwykłych,
- ▶ 204 stowarzyszenia rejestrowane,
- ▶ 34 fundacje, w tym 1 organizacja pożytku publicznego.

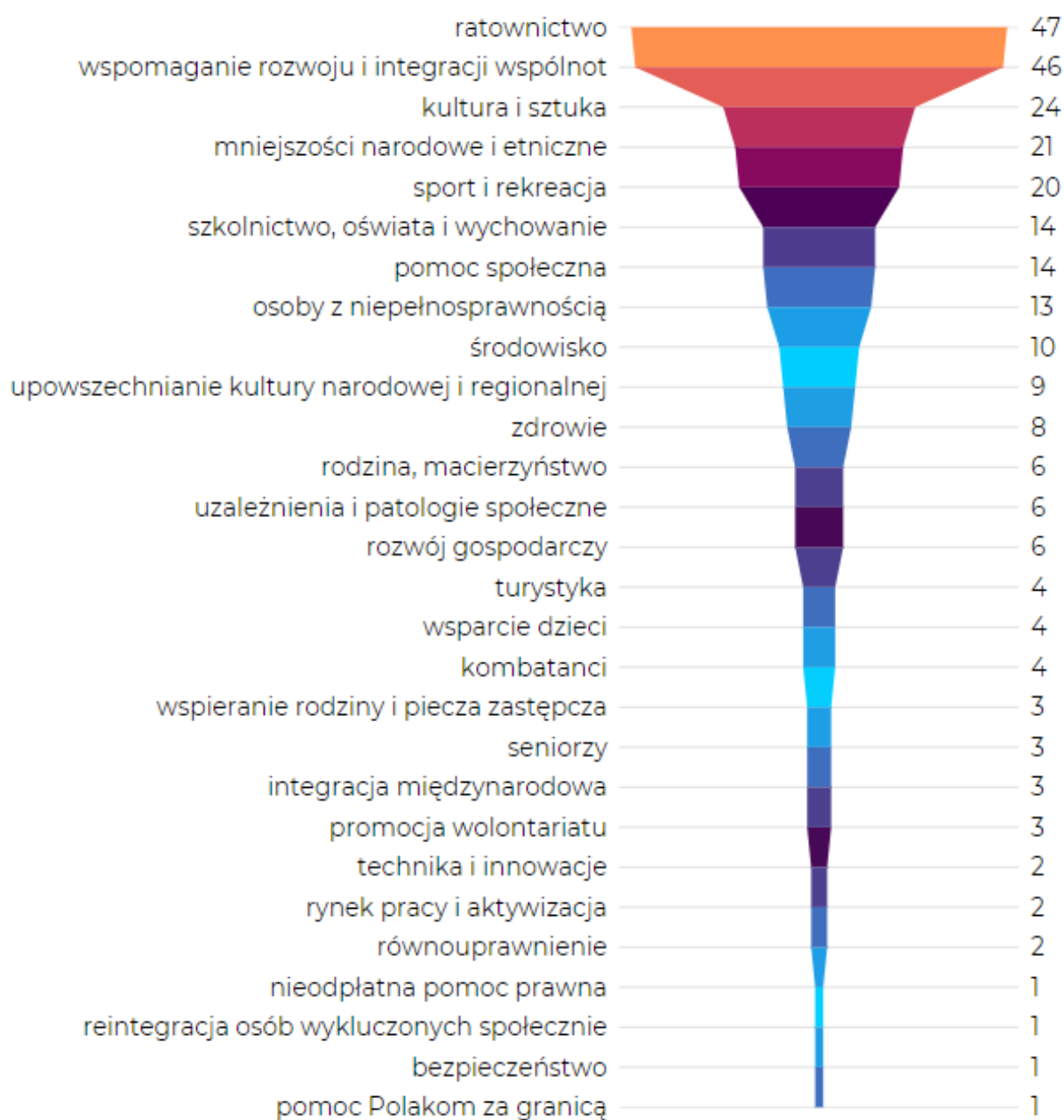
Wśród stowarzyszeń rejestrowanych funkcjonujących w Powiecie, najczęstszym obszarem podejmowanych działań jest ratownictwo, które świadczone jest m.in. przez ochotnicze straże pożarne. Znaczna część organizacji prowadzi również działalność związaną z rozwojem i integracją lokalnych społeczności, szeroko pojętą

¹⁰ J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

kulturą i sztuką, a także wspieraniem mniejszości narodowych i etnicznych. Wśród NGO znajdują się również podmioty kreujące rozwiązania w zakresie wsparcia systemu pomocy społecznej, w szczególności osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz dzieci, wspierania rodzin, w tym upowszechniania rodzicielstwa zastępczego, a także integracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i bezrobotnych. Szczegółowy wykaz organizacji ze względu na obszar ich działania przedstawia się następująco:

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego na lata 2023-2030

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Wykazu Stowarzyszeń Zarejestrowanych w KRS mających siedzibę na terenie Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego

Wśród lokalnych podmiotów ekonomii społecznej znajdują się również te, którym przyznano status **przedsiębiorstwa społecznego**, a ich działalność jest odpłatna. Podmioty te służą rozwojowi lokalnemu w zakresie realizacji usług społecznych lub reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wśród nich znajdują się:

1. **Spółdzielnia Socjalna „Pszczółka”**, tj. spółdzielnia socjalna prowadząca działalność w branży gastronomii;
2. **Spółdzielnia Socjalna „Poza Czasem”**, tj. spółdzielnia socjalna prowadząca działalność w zakresie edukacji i kultury, w szczególności dla osób w podeszłym wieku i z niepełnosprawnościami;
3. **Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna OGNIWO**, tj. spółdzielnia socjalna działająca w obszarze budownictwa oraz informatyki i świadcząca działalność pożytku publicznego w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, pomocy osobom w trudnej sytuacji życiowej i działań na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Przedsiębiorstwa te służą interesowi społecznemu, a ich działalność jest rozwijana i popularyzowana w ramach **Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej Krapkowice**, który utworzony został w ramach projektu „Spółdzielnia socjalna Twoją szansą 2” realizowanego przez *Stowarzyszenie Miejski Klub Sportowy „SUPLES” Krapkowice* w partnerstwie z Powiatem Krapkowickim. W ramach projektu utworzony został OWES w subregionie południowym, tj. obejmujący powiat głubczycki, kędzierzyńsko-kozielski, krapkowicki i strzelecki.

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Powiatu z NGO określone są w Programie Współpracy Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego z organizacjami pozarządowym oraz innymi podmiotami wymienionymi prowadzącymi działalność pożytku publicznego. W programie przewidzianym do

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

realizacji w 2023 roku uwzględniono 10 priorytetowych obszarów, w ramach których przewidziano szczegółowe zadania do finansowania ze środków publicznych.

Wśród niniejszych obszarów wskazano:

- edukację, oświatę i wychowanie,
- przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizację lokalnego rynku pracy,
- pomoc społeczną,
- działalność na rzecz osób z niepełnosprawnością,
- kulturę i sztukę,
- profilaktykę, ochronę zdrowia, porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej,
- ekologię i ochronę zwierząt,
- działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego.

W przypadku większości obszarów priorytetowych, działania mogą być realizowane przez NGO funkcjonujące w Powiecie, gdyż liczba podmiotów podejmujących działania w ww. obszarach jest duża, co umożliwia wzmocnienie konkurencyjności ofert w tym zakresie. Najmniejsza aktywność organizacji pozarządowych dostrzegana jest wśród realizacji zadań w zakresie reintegracji zawodowej osób bezrobotnych – ich liczba jest stosunkowo niska, a zapotrzebowanie na wsparcie w tym obszarze znaczące. Uwidacznia to konieczność rozwijania potencjału lokalnej społeczności w obszarze tworzenia podmiotów trzeciego sektora podejmujących inicjatywy na rzecz ogólnego wsparcia dzieci, młodzieży, rodzin, osób samotnych, z niepełnosprawnościami oraz dotkniętych różnymi trudnościami.

Ważną rolę w zakresie realizacji priorytetowych zadań publicznych pełnią również 2 organizacje, które odpowiedzialne są za prowadzenie instytucji o zasięgu powiatowym – Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Kędzierzynie-Koźlu prowadzi Warsztat Terapii Zawodowej, natomiast Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety w Nysie – Dom Pomocy Społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

Analizując aspekt aktywności społecznej lokalnych organizacji pozarządowych i poziom dojrzałości sektora społecznego w Powiecie należy również wskazać na zaangażowanie NGO w realizację zadań publicznych. W 2021 roku ogłoszone zostały otwarte konkursy ofert przez poszczególne wydziały Starostwa Powiatowego oraz jednostki organizacyjne Powiatu:

- ▶ **Wydział Promocji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Kędzierzynie-Koźlu** udzielił dotacji celowej Parafii Rzymskokatolickiej pw. Wniebowzięcia NMP w Gościęcinie w celu konserwacji ołtarza głównego, a także współpracował finansowo i pozafinansowo z 26 podmiotami realizującymi działania promujące Powiat na łączną kwotę 66 500 zł;
- ▶ **Wydział Oświaty Starostwa Powiatowego w Kędzierzynie-Koźlu** pośredniczył we współpracy szkół prowadzonych przez Powiat z organizacjami pozarządowymi, a podejmowane inicjatywy miały charakter ciągły, okresowy lub akcyjny. W ramach wdrażanych projektów wsparciem objęto zarówno uczniów, jak i osoby w trudnej sytuacji, na rzecz których dzieci podejmowały działania wolontaryjne. W przedmiotowym roku zrealizowano łącznie 81 działań, a współpraca Centrum Kształcenia Zawodowego z NGO przewidywała udostępnianie miejsca spotkań m.in. dla uczestników WTZ;
- ▶ **Wydział Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Kędzierzynie-Koźlu** podjął współpracę z 2 podmiotami, którym zlecił w trybie konkursu na realizację zadania publicznego świadczenie nieodpłatnego poradnictwa prawnego i prowadzenia mediacji;
- ▶ **Wydział Zarządzania Kryzysowego i Zdrowia Starostwa Powiatowego w Kędzierzynie-Koźlu** podjął finansową współpracę z 1 organizacją pozarządową w obszarze prowadzenia szkoleń z pierwszej pomocy;
- ▶ **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie** udzielało organizacjom wsparcia finansowego, w tym pośrednicząc przy udzielaniu dofinansowań z funduszy PFRON. W 2021 roku PCPR współpracował z 4 podmiotami, w tym

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

w zakresie animowania czasu i wsparcia osób z niepełnosprawnością oraz prowadzenia placówek wsparcia;

- ▶ **Dom Pomocy Społecznej** współpracował z 1 organizacją w zakresie doposażenia sal zajęciowych oraz wsparcia rzeczowego mieszkańców;
- ▶ **Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie-Koźlu** w ramach tarczy antyinflacyjnej podjął działania wspierające na rzecz członków 7 organizacji pozarządowych.

Organizacjom pozarządowym, które nie posiadają własnego lokalu lub obiektu sportowego, umożliwiające jest również korzystanie z lokali, urządzeń i obiektów, będących w dyspozycji Powiatu i jego jednostek organizacyjnych po preferencyjnych warunkach.

Usługi społeczne świadczone są w Gminie w szczególności w ramach projektów realizowanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej, m.in. „Aktywny Senior”, „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” oraz „Opieka Wytchnieniowa”.

Świadczone usługi społeczne uzupełniają spektrum działań realizowanych w ramach zleconych zadań publicznych podmiotom ekonomii społecznej, w szczególności w aspekcie rozwijania oferty dla osób niesamodzielnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także wzmacniania integracji rodzin. Ponadto, usługi świadczone są w obszarze zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i wsparcia osób starszych, co wpisuje się w idee inkluzywnej polityki społecznej, a dodatkowo wpływa na eliminowanie nierówności społecznych.

Na podstawie analizy działalności trzeciego sektora w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim oraz zaangażowania podmiotów ekonomii społecznej w rozwój i wsparcie lokalnej społeczności, należy stwierdzić, że Powiat dysponuje zasobami umożliwiającymi rozwój tej sfery aktywności. Obecność różnych organizacji pozarządowych, a także przedsiębiorstw społecznych oraz wdrażanie usług społecznych w ramach projektów na terenie poszczególnych gmin, ma pozytywny wpływ na rozwój trzeciego sektora oraz umożliwia podmiotom

inicjowanie działań, nastawionych na zmianę społeczną, a nie jedynie świadczenie pomocy doraźnej mieszkańcom w trudnej sytuacji życiowej.

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu wsparcia. Ważne jest, by powstały zespoły koordynujące pracę poszczególnych wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja, ochrona zdrowia, itp.) lub system współpracy przy podejmowaniu decyzji dotyczącej świadczenia pomocy. Pomimo tego, nie jest to uwarunkowane prawnie rozwiązanie systemowe. Nieliczne pozytywne przykłady budowania sieci współpracy nie zmieniają faktu, że dominuje model realizacji własnych ustawowych zadań przez poszczególne instytucje. Brak jest wyspecjalizowanych środowiskowych służb pomocy i wsparcia, które reagowałyby w sytuacjach potencjalnego zagrożenia i wychodziły z ofertą pomocy do osób z grupy ryzyka.

Na szczeblu samorządu gminnego zadania z zakresu pomocy społecznej realizują ośrodki pomocy społecznej. Na terenie powiatu kędzierzyński-kozielskiego funkcjonują:

- ▶ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bierawie,
- ▶ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cisku,
- ▶ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu,
- ▶ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pawłowiczkach,
- ▶ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Polskiej Cerekwi,
- ▶ Gminny Ośrodek Polityki Społecznej w Reńskiej Wsi.

Jednostki pomocy społecznej na terenie powiatu kędzierzyński-kozielskiego realizują zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej polegające m.in. na:

- ▶ przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- ▶ pracy socjalnej;
- ▶ prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- ▶ analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

- ▶ realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- ▶ rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb;
- ▶ realizacji zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym;
- ▶ realizacji zadań zleconych gminie z zakresu administracji rządowej.

Ponadto, Ośrodki Pomocy Społecznej podejmują zadania dotyczące profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które zawarte są w następujących dokumentach:

- ▶ Programach Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- ▶ Programach Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Na szczeblu powiatu kędzierzyński-kozielskiego zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej realizowane są przez, m.in.:

- ▶ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu,
- ▶ Publiczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Kędzierzynie-Koźlu,
- ▶ Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie-Koźlu,
- ▶ Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu,
- ▶ placówkę opiekuńczo-wychowawczą,
- ▶ domy pomocy społecznej,
- ▶ warsztaty terapii zajęciowej,
- ▶ mieszkanie chronione,
- ▶ podmioty ekonomii społecznej, w tym organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe.

POMOC SPOŁECZNA W GMINACH POWIATU KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKIEGO

W okresie lat 2019-2021 łączna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do powiatu kędzierzyński-kozielskiego uległa znaczącemu wzrostowi, który ukształtował się na poziomie 38,1%. W 2019 roku z pomocy skorzystało 1 831 rodzin, w roku kolejnym ich liczba zmniejszyła się o 11,2% i wyniosła 1 626, natomiast w 2021 roku wsparcia udzielono 2 529 rodzinom.

Tabela 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do powiatu kędzierzyński-kozielskiego w latach 2019-2021

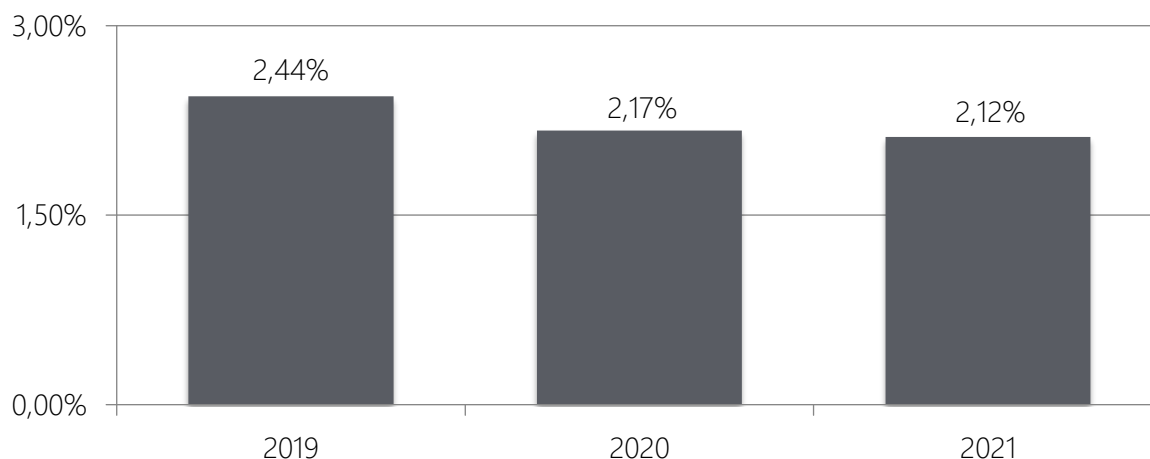
gmina	2019	2020	2021
gmina Bierawa	114	84	116
gmina Cisek	125	105	103
miasto Kędzierzyn-Koźle	1 254	1 132	1 997
gmina Pawłowiczki	161	146	141
gmina Polska Cerekiew	73	62	78
gmina Reńska Wieś	104	97	94
powiat kędzierzyński-kozielski	1 831	1 626	2 529

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprywacji lokalnej. W 2021 roku w gminach powiatu kędzierzyński-kozielskiego, wskaźnik ten kształtował się na zróżnicowanym poziomie. Można zauważyć, że w omawianym roku najniższy poziom wskaźnika odnotowano w gminie Bierawa (0,82%) oraz w gminie Reńska Wieś (1,36%). Z kolei największa liczba świadczeniobiorców na 1 000 mieszkańców w omawianym okresie występowała w mieście Kędzierzyn-Koźle (2,40%), w gminie Pawłowiczki (2,29%), gminie Polska Cerekiew (2,25%) oraz gminie Cisek (1,78%). Na przestrzeni analizowanych lat wskaźnik deprywacji lokalnej na szczeblu powiatowym uległ systematycznej tendencji spadkowej z 2,44% w 2019 roku do 2,12% w 2021 roku. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono poniżej.

Wykres 5. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2019-2021 w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. W 2019 roku liczba osób długotrwale pobierających świadczenie wyniosła 899, w 2020 roku ich liczba zmniejszyła się do 751 (spadek o 17%), natomiast w 2021 roku odnotowany został znaczący wzrost, a liczba długotrwałych beneficjentów wsparcia wyniosła 1 021. W porównaniu do 2019 roku liczba osób długotrwale pobierających świadczenie zwiększyła się o 14%. Najwięcej osób długotrwale pobierających świadczenie pomocy społecznej mieszkało w mieście Kędzierzyn-Koźle (750 osób), natomiast najmniej w gminie Bierawa (29 osób).

Tabela 11. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2019-2021 w gminach należących do powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego

gmina	2019	2020	2021
gmina Bierawa	41	33	29
gmina Cisek	73	60	62
miasto Kędzierzyn-Koźle	514	465	750
gmina Pawłowiczki	111	88	87
gmina Polska Cerekiew	62	36	35
gmina Reńska Wieś	98	69	58
powiat kędzierzyńsko-kozielski	899	751	1 021

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku społecznym poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna prowadzona jest:

- ▶ z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej,
- ▶ ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Wskaźnik pracy socjalnej, czyli stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%, kształtował się w 2021 roku na najwyższym poziomie w mieście Kędzierzyn Koźle (155,98%) oraz w gminie Bierawa (150,00%), natomiast najniższa wartość wskaźnika została odnotowana w gminie Pawłowiczki oraz Polska Cerekiew kształtując się na poziomie kolejno 2,14% i 5,13%. Na przestrzeni lat 2019-2021 wartość wskaźnika pracy socjalnej w mieście Kędzierzyn-Koźle ulegała tendencji wzrostowej, a w gminie Polska Cerekiew oraz Pawłowiczki zauważalny był systematyczny spadek wskaźnika. W pozostałych gminach Powiatu wskaźnik pracy socjalnej ulegał wahaniom.

Tabela 12. Wskaźnik pracy socjalnej w gminach należących do powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego na przestrzeni lat 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Bierawa	100,00%	42,03%	150,00%
gmina Cisek	91,09%	87,34%	126,67%
miasto Kędzierzyn-Koźle	116,75%	143,63%	155,98%
gmina Pawłowiczki	44,65%	26,21%	2,14%
gmina Polska Cerekiew	45,21%	12,90%	5,13%
gmina Reńska Wieś	66,35%	45,36%	51,06%

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W KĘDZIERZYNIE-KOŻŁU

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu jest jednostką organizacyjną samorządu terytorialnego. Centrum realizuje zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej określone ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej, społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Głównym celem działania PCPR jest realizacja zadań samorządu powiatowego w zakresie pomocy społecznej, pieczy zastępczej, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnością, udzielania wsparcia osobom w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych, usamodzielniania się oraz integracji ze środowiskiem. Do podstawowych zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wynikających z ustawy o pomocy społecznej należy w szczególności:

- ▶ opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych;
- ▶ prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
- ▶ przyznawanie należnej pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki, wychowankom opuszczającym młodzieżowe ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, schroniska dla nieletnich;
- ▶ prowadzenie mieszkań chronionych dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą;
- ▶ prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich kierowanych osób;
- ▶ prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- ▶ prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej.

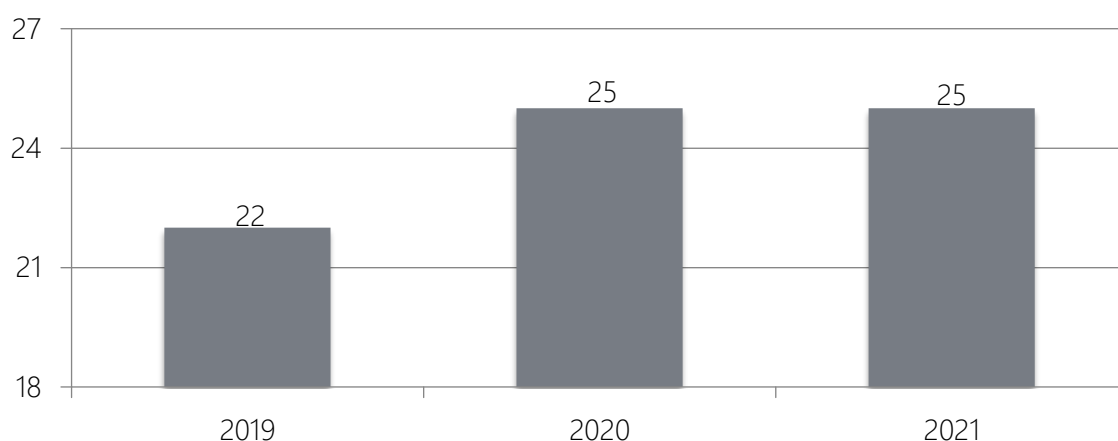

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego na lata 2023-2030

Podstawą prawną do realizowania zadań z zakresu pomocy społecznej jest wspomniana ustawa oraz wydane do niej rozporządzenia, a także dokument prawa miejscowego – Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego.

W 2021 roku w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu zatrudnionych było 25 pracowników, w tym 3 osoby na stanowiskach kierowniczych. Spośród pozostałych pracowników 4 osoby posiadają specjalizację z organizacji pomocy społecznej. Na przestrzeni ostatnich lat liczba pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie utrzymywała się na zbliżonym poziomie. Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres.

Wykres 6. Liczba pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Na podstawie danych empirycznych przekazanych między innymi przez Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące w powiecie kędzierzyński-kozielski, danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne, w skład których wchodzi:

- ▶ charakterystyka problemu i działań interwencyjnych,
- ▶ analiza SWOT, która została przedstawiona po wszystkich podrozdziałach.

WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

Dane źródłowe wskazują, że łączna liczba rodzin zamieszkujących gminy powiatu kędzierzyński-kozielskiego, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa uległa na przestrzeni lat 2019-2021 spadkowi, który w tym okresie ukształtował się na poziomie 4%. W 2019 roku z tego powodu z pomocy skorzystało łącznie 1 056 rodzin, w 2020 roku – 1 007, natomiast w 2021 roku – 1 014 rodzin. Największy spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa dostrzegalny jest w gminie Polska Cerekiew (53%), gminie Cisek (32%) oraz gminie Bierawa (30%), natomiast wzrost w wysokości 1% nastąpił w mieście Kędzierzyn-Koźle. Jak wynika z analizy danych, ubóstwo było głównym powodem korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców gminy Cisek, Pawłowiczki oraz miasta Kędzierzyn-Koźle.

Tabela 13. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w gminach wchodzących w skład powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego w latach 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Bierawa	33	30	23
gmina Cisek	68	55	46
miasto Kędzierzyn-Koźle	820	814	829
gmina Pawłowiczki	97	85	88
gmina Polska Cerekiew	15	9	7
gmina Reńska Wieś	23	14	21
powiat kędzierzyńsko-kozielski	1 056	1 007	1 014

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Ośrodki Pomocy Społecznej w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim od stycznia 2019 roku realizują program „Posiłek w szkole i w domu”, który zastąpił realizowany w latach poprzednich program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i z niepełnosprawnością.

Wśród największej liczby osób otrzymujących świadczenie pieniężne w 2021 roku znalazło się 309 beneficjentów z miasta Kędzierzyn-Koźle. Najmniejsza liczba świadczeniobiorców zamieszkiwała natomiast gminę Reńska Wieś (13 osób) oraz gminę Cisek (23 osoby). W postaci świadczenia niepieniężnego pomoc również otrzymało najwięcej mieszkańców miasta Kędzierzyn-Koźle – 529 osób. Najmniejsza liczba posiłków w ramach Programu została przyznana mieszkańcom gminy Polska Cerekiew, gdyż skorzystało z nich jedynie 10 świadczeniobiorców. Dodatkowo, żaden z mieszkańców gminy Bierawa nie pobierał świadczenia w formie niepieniężnej, realizowanego w ramach Programu.

Rysunek 5. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i niepieniężnego w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” w 2021 roku w gminach powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego

gmina Bierawa	32 - zasiłek celowy
	0 - posiłek
gmina Cisek	23 - zasiłek celowy
	24 - posiłek
miasto Kędzierzyn- Koźle	309 - zasiłek celowy
	529 - posiłek
gmina Pawłowiczki	93 - zasiłek celowy
	22 - posiłek
gmina Polska Cerekiew	30 - zasiłek celowy
	10- posiłek
gmina Reńska Wieś	13 - zasiłek celowy
	29 - posiłek

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W 2021 roku najwięcej świadczeń pieniężnych w formie dodatków mieszkaniowych zostało przyznanych w mieście Kędzierzyn-Koźle (715 gospodarstw), natomiast najmniejsza liczba dodatków mieszkaniowych została przyznana w gminie Cisek, gdzie tą formą pomocy objęto 2 gospodarstwa. Należy zwrócić uwagę, że każdej z gmin zaistniała okoliczność, iż choć 1 gospodarstwo wymagało wsparcia w tej formie. Na przestrzeni ostatnich trzech lat można zauważyć tendencję spadkową w zakresie liczby przyznawanych dodatków mieszkaniowych, która ukształtowała się na poziomie 12%.

Tabela 14. Liczba gospodarstw domowych w poszczególnych gminach powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Bierawa	12	17	16
gmina Cisek	2	2	2
miasto Kędzierzyn-Koźle	809	727	715
gmina Pawłowiczki	21	21	17
gmina Polska Cerekiew	15	22	12
gmina Reńska Wieś	8	7	5
powiat kędzierzyńsko-kozielski	867	796	767

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności, który jest zarówno przyczyną, jak i skutkiem ograniczonych możliwości finansowych. W 2021 roku z powodu bezdomności w całym powiecie kędzierzyńsko-kozielskim udzielono pomocy 150 osobom, w tym 138 osobom z miasta Kędzierzyn-Koźle, 6 mieszkańcom gminy Pawłowiczki, 3 osobom z gminy Reńska Wieś, 2 osobom z gminy Bierawa oraz 1 osobie z gminy Polska Cerekiew. W przedmiotowym roku jedynie w przypadku gminy Cisek nie wystąpiła konieczność objęcia wsparciem w formie świadczeń osób dotkniętych problemem bezdomności. Na przestrzeni omawianych lat liczba osób, którym udzielono pomocy z powodu bezdomności ulegała systematycznemu spadkowi. Szczegółowe dane prezentuje kolejna tabela.

Tabela 15. Liczba osób, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezdomności w gminach powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego w latach 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Bierawa	0	1	2
gmina Cisek	1	2	0
miasto Kędzierzyn-Koźle	143	140	138
gmina Pawłowiczki	4	3	6
gmina Polska Cerekiew	1	1	1
gmina Reńska Wieś	5	4	3
powiat kędzierzyńsko-kozielski	154	151	150

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

BEZROBOCIE, PROMOCJA ZATRUDNIENIA ORAZ AKTYWIZACJA NA LOKALNYM RYNKU PRACY

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia wpływają również na funkcjonowanie rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

W 2021 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie gmin powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 830. Na przestrzeni ostatnich trzech lat odnotowano wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego powodu, bowiem w 2019 i 2020 roku było to po 808 rodzin. Doświadczanie problemu bezrobocia było główną przesłanką objęcia wsparciem rodzin z gminy Polska Cerekiew oraz Reńska Wieś. Szczegółowe dane statystyczne dla poszczególnych gmin powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego przedstawia tabela poniżej.

Tabela 16. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc z powodu bezrobocia w gminach wchodzących w skład powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego w latach 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Bierawa	29	26	25
gmina Cisek	51	40	38
miasto Kędzierzyn-Koźle	535	563	580
gmina Pawłowiczki	87	79	78
gmina Polska Cerekiew	43	34	48
gmina Reńska Wieś	63	66	61
powiat kędzierzyńsko-kozielski	808	808	830

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Kolejna tabela przedstawia liczbę zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy mieszkańców powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego oraz wchodzących w jego skład gmin. Z danych źródłowych wynika, że pod koniec 2021 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było ogółem 2 497 mieszkańców Powiatu, a największa liczba osób bezrobotnych zamieszkiwała teren miasta Kędzierzyn-Koźle – 1 642 (66%), gminę Reńska Wieś – 211 oraz gminę Pawłowiczki – 202. Wśród gmin, w których odnotowano stosunkowo niewielką liczbę zarejestrowanych osób pozostających bez zatrudnienia należy wskazać gminę Cisek, którą zamieszkiwało 118 bezrobotnych oraz gminę Polska Cerekiew (128). Udział mieszkańców zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym poszczególnych gmin Powiatu w 2021 roku kształtuje się na zróżnicowanym poziomie. Najniższy udział osób pozostających bez pracy w ogóle mieszkańców występuje w gminie Cisek (3,6%) oraz gminie Reńska Wieś (4,1%). Najmniej korzystna sytuacja pod względem bezrobocia wśród mieszkańców występuje na obszarze gminy Polska Cerekiew i miasta Kędzierzyn-Koźle, w których osoby zarejestrowane w PUP stanowiły kolejno 5,4% oraz 5,0% populacji lokalnej społeczności w wieku produkcyjnym. Na przestrzeni ostatnich lat udział mieszkańców gmin powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego zarejestrowanych w PUP w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców gmin w wieku produkcyjnym ulegał wahaniom.

Tabela 17. Mieszkańcy Powiatu i wchodzących w jego skład gmin zarejestrowani w PUP w latach 2019–2021 oraz ich udział w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym

wyszczególnienie	2019		2020		2021	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
gmina Bierawa	174	3,6	191	4,1	196	4,3
gmina Cisek	106	3,0	115	3,4	118	3,6
miasto Kędzierzyn-Koźle	1 628	4,5	1 870	5,5	1 642	5,0
gmina Pawłowiczki	210	4,4	203	4,5	202	4,5
gmina Polska Cerekiew	116	4,6	126	5,2	128	5,4
gmina Reńska Wieś	242	4,5	253	4,9	211	4,1
powiat kędzierzyński-kozielski	2 476	4,3	2 758	5,1	2 497	4,7

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy to takie, które ze względu na określone uwarunkowania mają znaczne trudności z wkroczeniem lub utrzymaniem się na rynku pracy. W kolejnej tabeli przedstawiona została liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kędzierzynie-Koźlu zamieszkujących Powiat, a które są w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz ich udział w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych w PUP. Jak wynika z danych statystycznych na przestrzeni omawianych lat udział osób bezrobotnych będących przed 30 rokiem życia oraz posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia ulegał spadkowi. Jednocześnie w 2021 roku w porównaniu do 2019 roku znacząco wzrósł odsetek osób powyżej 50 roku życia, długotrwale bezrobotnych, natomiast udział osób z niepełnosprawnościami oraz osób posiadających co najmniej jedno dziecko z niepełnosprawnością do 18 roku życia ulegał wahaniom. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 18. Mieszkańcy Powiatu będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowani w PUP oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019		2020		2021	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 30 roku życia	656	26	645	23	538	22
powyżej 50 roku życia	764	31	866	31	815	33
długotrwale bezrobotni	1 376	56	1 591	58	1 555	62
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	614	25	623	23	572	23
posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	11	0,4	16	0,6	8	0,3
niepełnosprawni	252	10	238	9	261	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności PUP za lata 2019-2021

AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH

Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie-Koźlu organizuje także aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. W ramach prowadzonych działań w 2021 roku umożliwiono aktywizację 677 osobom, w tym większość osób odbyło staż (535 osób), a 80 uczestniczyło w pracach społecznie użytecznych. Wsparcie w formie prac interwencyjnych otrzymało 31 osób, a dla 30 bezrobotnych dofinansowano miejsce pracy. Ponadto 1 osoba skorzystała z możliwości wykonywania robót publicznych. Na przestrzeni analizowanych lat można dostrzec znaczące wahania liczby osób, które były objęte wyżej wskazanymi formami wsparcia, niemniej w 2021 roku skierowano je do największej liczby osób bezrobotnych zamieszkujących Powiat.

Tabela 19. Liczba osób objętych aktywizacją zawodową w Powiecie w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
staż	501	377	535
prace interwencyjne	16	8	31
prace społecznie użyteczne	120	95	80
roboty publiczne	5	2	1
skierowanie na refundację dodatkowych miejsc pracy	20	16	30
ŁĄCZNIE	662	498	677

Źródło: Raport o stanie Powiatu za lata 2019-2021

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób z niepełnosprawnościami i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Osoby z niepełnosprawnościami dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Warty podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnością tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących dysfunkcji.

W 2021 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie gmin powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 945. W stosunku do 2019 roku nastąpił znaczący wzrost liczby rodzin objętych wsparciem placówek pomocowych o 34%. Na przestrzeni ostatnich lat niepełnosprawność jako powód przyznania świadczeń z pomocy społecznej utrzymywała się na wysokim poziomie, a w gminie Bierawa była najczęstszym powodem objęcia rodzin wsparciem. Szczegółowe dane statystyczne przedstawia kolejna tabela.

Tabela 20. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego, korzystające ze świadczeń z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Bierawa	43	31	29
gmina Cisek	38	28	30
miasto Kędzierzyn-Koźle	502	800	791
gmina Pawłowiczki	67	57	54
gmina Polska Cerekiew	22	15	17
gmina Reńska Wieś	33	25	24

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

powiat kędzierzyński-kozielski	705	956	945
--------------------------------	-----	-----	-----

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące liczby udzielonych świadczeń w postaci zasiłku pielęgnacyjnego dla niepełnosprawnego dziecka w gminach tworzących powiat kędzierzyński-kozielski na przestrzeni lat 2019-2021. W omawianym okresie liczba zasiłków ulegała systematycznemu wzrostowi – w 2019 roku przyznano 3 924 świadczenia, w 2020 roku – 4 008, natomiast w 2021 roku ich liczba ukształtowała się na poziomie 4 390 świadczeń. Wartość wzrostowa wyniosła w analizowanym okresie 12%.

Tabela 21. Liczba udzielonych świadczeń - zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Bierawa	305	318	345
gmina Cisek	168	192	213
miasto Kędzierzyn-Koźle	2 809	2 760	2 974
gmina Pawłowiczki	312	321	373
gmina Polska Cerekiew	114	118	136
gmina Reńska Wieś	216	299	349
powiat kędzierzyński-kozielski	3 924	4 008	4 390

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W 2021 roku ogólna liczba rodzin objętych wsparciem Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie gmin Powiatu z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby ukształtowała się na poziomie 934. W okresie lat 2019-2021 nastąpił ich sukcesywny wzrost, który w 2021 roku w stosunku do 2019 roku wyniósł aż 76%. Szczegółowe dane statystyczne dla poszczególnych gmin przedstawia tabela poniżej.

Tabela 22. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład Powiatu, korzystające ze świadczeń z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Bierawa	12	16	21
gmina Cisek	32	27	27
miasto Kędzierzyn-Koźle	371	757	784
gmina Pawłowiczki	82	67	67
gmina Polska Cerekiew	8	10	13

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

gmina Reńska Wieś	27	20	22
powiat kędzierzyński-kozielski	532	897	934

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

POWIATOWY ZESPÓŁ DO SPRAW ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W Kędzierzynie-Koźlu działalność prowadzi Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności, mający na celu ustalanie niepełnosprawności dla celów pozarentowych. Dla dzieci do 16 roku życia Zespół wydaje orzeczenia o niepełnosprawności, natomiast dla osób powyżej 16 roku życia wydawane są orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. W 2021 roku Zespół wydał łącznie 102 orzeczenia o niepełnosprawności, w tym większość stwierdzających ją (87), a także 1 031 orzeczeń przyznających osobom powyżej 16 roku życia określony stopień niepełnosprawności. W latach 2019-2021 liczba orzeczeń dla osób poniżej 16 lat ulegała wahaniom, natomiast w przypadku osób powyżej 16 roku życia nastąpił systematyczny spadek, który wyniósł 14%. Należy zauważyć, iż większość osób, którym nadany został stopień niepełnosprawności doświadcza jej w zakresie umiarkowanym. W 2021 roku Zespół wydał również 281 legitymacji o niepełnosprawności oraz 333 karty parkingowe.

Tabela 23. Działalność PZON w Kędzierzynie-Koźlu na przestrzeni lat 2019-2021

	2019	2020	2021
liczba orzeczeń dla osób poniżej 16 roku życia, w tym:	115	94	102
pozytywnych	99	82	87
odmownych	16	12	15
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia, w tym:	1 223	1 088	1 058
o stopniu lekkim	367	232	291
o stopniu umiarkowanym	531	560	461
o stopniu znacznym	268	262	279
odmownych	57	34	27
liczba wydanych legitymacji	502	335	281
liczba wydanych kart parkingowych	265	504	333

Źródło: Raport o stanie Powiatu za lata 2019-2021

REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Osoby z niepełnosprawnościami często czują się wyobcowane i odsunięte od udziału w życiu społecznym. Ograniczenia utrudniające bądź wręcz uniemożliwiające korzystanie z przysługujących im praw do zaspokajania swoich potrzeb na równi z innymi, stanowią problem równie istotny, co trudności z rehabilitacją zawodową.

Wspieranie osób z niepełnosprawnością realizowane jest w dwóch podstawowych obszarach, tj. rehabilitacji społecznej i zawodowej. Rehabilitacją zawodową zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy, natomiast rehabilitacją społeczną – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Środki pochodzą z budżetu Powiatu oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).

Na rehabilitację społeczną składa się szereg działań, które zmierzają do ograniczenia niedogodności związanych z niepełnosprawnością, a w szczególności:

- ▶ umożliwienie uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej;
- ▶ współfinansowanie wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz likwidacji barier architektonicznych i technicznych w mieszkaniach i otoczeniu, a także organizowanie wydarzeń sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i wzmacnianie turystyki dla osób z niepełnosprawnością.

Wśród działań z zakresu rehabilitacji społecznej podjętych w 2021 roku znajduje się:

- ▶ uczestnictwo 126 dorosłych osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych;
- ▶ uczestnictwo 20 dzieci z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych;
- ▶ dofinansowanie 8 działań z obszaru sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością;

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

- ▶ dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych (41 obiektów), technicznych (20 obiektów) oraz w komunikowaniu się (80 obiektów);
- ▶ dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla 862 wnioskodawców;
- ▶ dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej¹¹.

Osoby z niepełnosprawnościami mieszkające na terenie Powiatu mają możliwość korzystania z [Warsztatu Terapii Zajęciowej w Kędzierzynie-Koźlu](#), który prowadzony jest w porozumieniu powiatu kędzierzyński-kozielskiego z Polskim Stowarzyszeniem na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Kędzierzynie-Koźlu. Liczba uczestników WTZ w 2021 roku wyniosła 40 osób, a osoby te objęte były wsparciem 8 terapeutów zajęciowych, doradcy zawodowego, rehabilitanta i psychologa. W 2021 roku na funkcjonowanie Warsztatu przeznaczono łącznie 964 267,00 zł, z czego 867 840,00 zł stanowiły środki PFRON, a pozostała część została przekazana przez poszczególne gminy powiatu kędzierzyński-kozielskiego oraz Powiat.

Celem Warsztatu jest wzmocnienie umiejętności uczestników i zdobycie przez nich nowych kompetencji społeczno-zawodowych. W ramach jego działalności uczestnicy objęci są psychoterapią indywidualną i grupową, a także rozwijają swoje zdolności w ramach pracowni stolarskiej, komputerowej, rzeźbiarskiej, gospodarstwa domowego, umiejętności społecznych, krawieckiej, plastycznej oraz ogrodniczej. Osoby kończące terapię to osoby, które uzyskały wszechstronną rehabilitację, poprawiły swoją zaradność i sprawność psychofizyczną, a także są przygotowane do podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Dla osób wykazujących możliwość wykonywania pracy poszukiwane są miejsca zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej, tj. m.in., spółdzielniach socjalnych, zakładach aktywizacji zawodowej, itp.

Zadania podejmowane w zakresie wspierania osób z niepełnosprawnościami wynikają m.in. z *Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata*

¹¹ Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu za 2021 rok.

2017-2022 przyjętego uchwałą nr XXV/214/2017 Rady Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego z dnia 31 stycznia 2017 roku. Kluczowym celem programu jest „aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych”, a jego osiągnięciu ma służyć zapewnienie osobom niepełnosprawnym pełnego dostępu do rehabilitacji społecznej, integracja społeczna osób niepełnosprawnych, wsparcie środowiskowe i pomoc społeczna osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom, bezpieczeństwo i ochrona praw osób niepełnosprawnych, opracowanie zasad i form współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi, opieka medyczna, rehabilitacja i edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, tworzenie warunków do aktywizacji zawodowej, zapobieganie bezrobociu oraz jego niekorzystnym skutkom wśród osób niepełnosprawnych, a także aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych¹².

Powiat inicjuje i realizuje również inne programy celowe, finansowane ze środków PFRON, w tym:

- ▶ „Aktywny Samorząd” – w ramach programu można otrzymać dofinansowanie w następujących formach wsparcia: Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową oraz Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w szkole wyższej lub policealnej, kolegium, a także do osób mających przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi. W 2021 roku wsparcie w ramach Modułu I otrzymało 28 wnioskodawców, a Modułu II – 27.
- ▶ „Wyrównywanie różnic między regionami III - w ramach którego podjęto się zlikwidowania barier architektonicznych w Zespole Szkół nr 1 im. Powstańców Śląskich w Kędzierzynie-Koźlu.
- ▶ „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” – w ramach Modułu IV i III dodatkowe wsparcie w pandemii świadczone na rzecz osób

¹² Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017-2022.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

z niepełnosprawnościami, pensjonariuszy 3 Domów Pomocy Społecznej w Powiecie oraz uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Kędzierzynie-Koźlu.

Na terenie powiatu kędzierzyński-kozielskiego osoby z niepełnosprawnością mogą korzystać ze wsparcia m.in.:

- ▶ koordynatora ds. dostępności w Starostwie Powiatowym w Kędzierzynie-Koźlu,
- ▶ asystentów w ramach programu *Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej*,
- ▶ Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu, w tym Zespołu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Obsługi Programów PFRON,
- ▶ Ośrodków Pomocy Społecznej funkcjonujących w poszczególnych gminach wchodzących w skład powiatu kędzierzyński-kozielskiego,
- ▶ Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety (53 miejsca, w tym 37 dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie i 16 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie),
- ▶ Domu Pomocy Społecznej dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w Kędzierzynie-Koźlu,
- ▶ Domu Pomocy Społecznej Jakubowice,
- ▶ Domów Dziennego Pobytu,
- ▶ Ośrodka Wsparcia Dziennego dla osób z zespołem otępiennym w Kędzierzynie-Koźlu,
- ▶ Środowiskowego Domu Samopomocy „Promyczek” w Kędzierzynie-Koźlu,
- ▶ Zespołu Szkół Specjalnych im. Jana Brzechwy w Kędzierzynie-Koźlu,
- ▶ Warsztatu Terapii Zajęciowej w Kędzierzynie-Koźlu,
- ▶ Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kędzierzynie-Koźlu,
- ▶ organizacji pozarządowych.

UZALEŻNIENIA

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec jego rozprzestrzenianiu się. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia, natomiast trzeci wskaźnik choroby stanowią zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹³. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tysięcy, z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 milionów osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich, gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 milionów osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 milionów osób.

Poniżej przedstawione zostały miejsca na terenie Powiatu, gdzie mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w przypadku problemu uzależnienia:

- ▶ Ośrodki Pomocy Społecznej,
- ▶ Punkty Konsultacyjno-Informacyjne,
- ▶ Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ▶ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- ▶ placówki ochrony zdrowia,

¹³ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

- ▶ samopomocowe grupy wsparcia dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin,
- ▶ Policja.

W 2021 roku z powodu alkoholizmu z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej korzystało łącznie 138 rodzin, w tym najwięcej z miasta Kędzierzyn-Koźle – 112 rodzin, a najmniej w gminie Polska Cerekiew i gminie Reńska Wieś – po 2. W latach 2019-2021 liczba rodzin, którym udzielono pomocy z omawianego powodu łącznie we wszystkich gminach należących do Powiatu uległa niewielkiemu wahaniu, a w 2021 roku w porównaniu do 2019 roku liczba rodzin zmniejszyła o 4%.

Tabela 24. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu alkoholizmu w gminach należących do powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego na przestrzeni lat 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Bierawa	0	1	4
gmina Cisek	5	6	7
miasto Kędzierzyn-Koźle	115	110	112
gmina Pawłowiczki	17	16	11
gmina Polska Cerekiew	4	1	2
gmina Reńska Wieś	2	2	2
powiat kędzierzyński-kozielski	143	136	138

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Problem narkomani przyjmuje w gminach powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego znacznie mniejszą skalę niż alkoholizm, gdyż w 2021 roku problem ten był przesłanką udzielenia pomocy i wsparcia 15 rodzinom. Zdecydowana większość rodzin dotkniętych tym problemem zamieszkiwała miasto Kędzierzyn-Koźle (13), a pojedyncze – gminę Bierawa i gminę Pawłowiczki. W pozostałych gminach Powiatu problem ten w ostatnich trzech latach nie występował. Należy zauważyć, że na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu narkomanii ulegała systematycznemu wzrostowi, który wyniósł w tym okresie 50%.

Tabela 25. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu narkomanii w gminach należących do powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego na przestrzeni lat 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Bierawa	0	0	1
miasto Kędzierzyn-Koźle	9	11	13
gmina Pawłowiczki	1	0	1
powiat kędzierzyński-kozielski	10	11	15

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Kolejną analizowaną kwestią są działania podejmowane przez funkcjonariuszy Policji w celu przeciwdziałania problemowi uzależnienia. W latach 2019-2021 w Powiecie występowała konieczność podejmowania interwencji w związku z nadużywaniem alkoholu oraz posiadaniem/dystrybucją narkotyków. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba interwencji związanych z narkotykami podjętych przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Kędzierzynie-Koźlu ulegała systematycznemu spadkowi – w 2021 roku było ich 50, co oznacza spadek o 37% w stosunku do 2019 roku. W przypadku interwencji podejmowanych w związku z problemowym spożyciem alkoholu przez mieszkańców Powiatu zauważalne było wahanie ich liczby, przy czym w 2021 roku odnotowano ich największą liczbę, tj. 267. Z danych statystycznych wynika również, iż problem spożywania alkoholu dotyczy osoby kierujące pojazdami. W latach 2019-2021 liczba osób zatrzymanych w trakcie prowadzenia pojazdu, u których wykryty został alkohol zwiększała się, a w 2021 roku była ponad dwukrotnie większa niż w latach poprzednich. Problem nałogowego sięgania po alkohol i inne substancje oraz podejmowania się jazdy pod wpływem jest obecny w Powiecie i determinuje konieczność podejmowania wieloaspektowych działań, zarówno w zakresie prewencji, interwencyjnej, jak i profilaktyki.

Tabela 26. Działania funkcjonariuszy policji w stosunku do osób spożywających alkohol w latach 2019-2021

rodzaj interwencji	2019	2020	2021
w związku z nadużywaniem alkoholu	225	128	267
w związku z narkotykami	79	64	50
nietrzeźwi kierujący	153	155	323

Źródło: Dane statystyczne Komendy Powiatowej Policji w Kędzierzynie-Koźlu za lata 2019-2021

W stosunku do osób, które na skutek spożywania alkoholu dopuściły się złamania prawa, funkcjonariusze prowadzą również postępowania w celu stwierdzenia przestępstwa oraz zastosowania wobec nich odpowiednich sankcji, m.in. zatrzymują prawa jazdy i kierują sprawy do Sądu.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają również działania podejmowane przez Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Dane dotyczące realizowanych zadań zawarte są w corocznym Sprawozdaniu z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (typ PARPA-G1).

Z uzyskanych danych wynika, że na terenie powiatu kędzierzyński-kozielskiego w 2021 roku członkowie Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzili rozmowy m.in. z osobami uzależnionymi od alkoholu oraz członkami ich rodzin. W 2021 roku na pierwszym miejscu pod względem liczby przeprowadzonych rozmów z osobami uzależnionymi znalazło się miasto Kędzierzyn-Koźle, gdzie członkowie Komisji podjęli rozmowy ze 134 uzależnionymi mieszkańcami, z kolei na miejscu drugim – gmina Bierawa, gdzie rozmowy podjęto z 34 osobami uzależnionymi. W zakresie wsparcia członków rodzin osób uzależnionych, najwięcej rozmów zostało przeprowadzonych również w mieście Kędzierzyn-Koźle – 21, z kolei w dalszej kolejności znalazła się gmina Cisek – 10, a także gmina Bierawa i gmina Pawłowiczki – po 8. Szczegółowe dane z tego zakresu przedstawia kolejny rysunek.

Rysunek 6. Działania GKRPA w gminach należących do powiatu kędzierzyński-kozielskiego wobec osób uzależnionych oraz członków ich rodzin w roku 2021

liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy					
gmina Bierawa - 34	gmina Cisek - 6	miasto Kędzierzyn-Koźle - 134	gmina Pawłowiczki - 3	gmina Polska Cerekiew - 1	gmina Reńska Wieś - 6

liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy					
gmina Bierawa - 8	gmina Cisek - 10	miasto Kędzierzyn-Koźle - 21	gmina Pawłowiczki - 8	gmina Polska Cerekiew - 1	gmina Reńska Wieś - 3

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok

Na terenie powiatu kędzierzyński-kozielskiego w 2021 roku łącznie funkcjonowały 4 Punktu Konsultacyjno-Informacyjne – w gminach: Bierawa, Pawłowiczki, Reńska Wieś i mieście Kędzierzyn-Koźle. Podmioty tego rodzaju nie są prowadzone w gminie Cisek i Polska Cerekiew.

W zakresie działań Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych znajduje się także obszar profilaktyki zachowań ryzykownych. W 2021 roku na terenie gmin powiatu kędzierzyński-kozielskiego zostały poprowadzone następujące działania:

- ▶ w gminie Bierawa przeprowadzono działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej wykraczające poza katalog ustrukturyzowanych programów profilaktycznych, w których uczestniczyło 125 uczniów, 11 nauczycieli oraz 9 rodziców;
- ▶ w gminie Cisek wdrożono rekomendowany program profilaktyczny „Apteczka Pierwszej Pomocy”, którym objęto 48 uczniów i 7 nauczycieli, a także program spoza katalogu rekomendacji dla 38 uczniów i 3 nauczycieli; odbyły się również

*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030*

jednorazowe prelekcje i pogadanki, spektakle, festyny i inne imprezy plenerowe, imprezy sportowe oraz konkursy, w których łącznie wzięło udział 1 068 osób;

- ▶ w mieście Kędzierzyn-Koźle zorganizowano programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej i wskazującej dla dzieci i młodzieży, w ramach katalogu Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez KCPU, ORE, KBdsPN i IPIŃ, – „Przyjaciele Zippiego”, „Spójrz Inaczej dla klas 1-3”, „Spójrz Inaczej dla klas 4-6”, „Spójrz Inaczej dla klas 7-8”, „Unplugged”, „Szkolna Interwencja Profilaktyczna”, „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców cz. I”, a także odbyły się inne oddziaływania profilaktyczne, jak festyny i inne imprezy plenerowe oraz imprezy i zajęcia sportowe;
- ▶ w gminie Pawłowiczki przeprowadzony został program rekomendowany „Archipelag Skarbów”, który skierowano do 40 uczniów, 7 nauczycieli i 16 rodziców, program spoza katalogu rekomendacji, którym objęto 397 dzieci i 41 wychowawców, a także odbyły się działania nie będące ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi, m.in.: jednorazowe prelekcje i pogadanki, festyny i inne imprezy plenerowe oraz konkursy, w których łącznie wzięło udział 382 uczestników, a także przeprowadzono szkolenia dla 7 wychowawców w zakresie profilaktyki problemowej;
- ▶ w gminie Polska Cerekiew zorganizowano program profilaktyczny z obszaru profilaktyki uniwersalnej dla dzieci i młodzieży, w ramach katalogu programów rekomendowanych – „Debata”, w którym uczestniczyło 69 uczniów i 3 nauczycieli; odbyły się również działania jednorazowe, m.in.: festyny i inne imprezy plenerowe oraz imprezy sportowe, w których łącznie wzięło udział 400 uczestników, a także przeprowadzono szkolenia dla 8 nauczycieli w obszarze profilaktyki problemowej;
- ▶ w gminie Reńska Wieś przeprowadzone zostały oddziaływania profilaktyczne spoza systemu rekomendacji prowadzonego przez KCPU, ORE, KBdsPN i IPIŃ, tj. festyny i inne imprezy plenerowe, imprezy sportowe oraz konkursy, w których udział wzięło 580 mieszkańców.

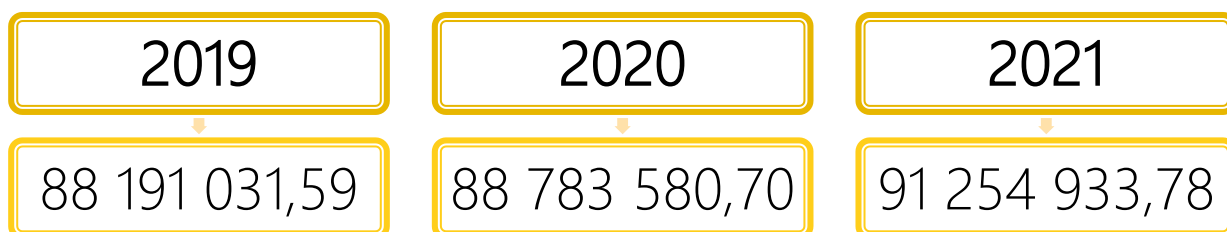

Ze sprawozdań PARPA-G1 poszczególnych gmin powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego wynika, iż jedynie w gminie Bierawa i mieście Kędzierzyn-Koźle funkcjonują placówki wsparcia dziennego. W gminie Bierawa działalność prowadzi 1 placówka w formie specjalistycznej, w której prowadzony jest program socjoterapeutyczny. Na terenie miasta Kędzierzyn-Koźle rozwija się z kolei działalność placówek specjalistyczno-opiekuńczych.

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Na przestrzeni lat 2019-2021 łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie Powiatu uległa wzrostowi o 4%. W 2021 roku wartość sprzedanego alkoholu w stosunku do roku 2019 uległa wzrostowi w większości gmin powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego, z wyjątkiem gminy Bierawa, w której odnotowano spadek o 8% oraz gminy Polska Cerekiew, w której nastąpił spadek również o 8%.

Rysunek 7. Łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego w latach 2019-2021 (w złotych)

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030*

Kolejna tabela przedstawia liczbę pełnoletnich osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminach należących do powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego w latach 2019-2021. Im większa liczba, tym sytuacja w gminie jest korzystniejsza. W 2021 roku na terenie Powiatu największa liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych odnotowana została w gminie Cisek – 449 osób i gminie Pawłowiczki – 445 osób, natomiast najmniejsza na terenie gminy Reńska Wieś - 312 osób. W stosunku do roku 2019 w większości gmin Powiatu liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu zwiększyła się. Wyjątek stanowi miasto Kędzierzyn-Koźle, w przypadku którego dostrzegalna jest negatywna tendencja w zakresie polityki alkoholowej.

Tabela 27. Liczba pełnoletnich mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminach należących do powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego na przestrzeni lat 2019-2021

gmina Bierawa	2019	2020	2021
	360	359	396
gmina Cisek	2019	2020	2021
	329	322	449
miasto Kędzierzyn-Koźle	2019	2020	2021
	347	349	330
gmina Pawłowiczki	2019	2020	2021
	297	313	445
gmina Polska Cerekiew	2019	2020	2021
	334	387	379
gmina Reńska Wieś	2019	2020	2021
	268	291	312

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające je na szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminach powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego zajmują się Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład poszczególnych Zespołów wchodzi:

- ▶ przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- ▶ przedstawiciele gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- ▶ przedstawiciele Policji,
- ▶ przedstawiciele oświaty,
- ▶ przedstawiciele ochrony zdrowia,
- ▶ przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- ▶ kuratorzy sądowi.

Celem działania Zespołu Interdyscyplinarnego jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego mieszkańcy mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie:

- ▶ Ośrodki Pomocy Społecznej,
- ▶ Punkty Konsultacyjno-Informacyjne,
- ▶ Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ▶ placówki ochrony zdrowia,
- ▶ Policja,
- ▶ Zespoły Interdyscyplinarne,
- ▶ placówki oświatowe,
- ▶ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu, w tym Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

W 2021 roku z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego skorzystało łącznie 177 rodzin, w których obecny był problem przemocy w rodzinie, w 2020 roku było ich 162, natomiast w 2019 roku – 146. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba rodzin uwikłanych w przemoc w Powiecie systematycznie się zwiększała, a wartość wzrostowa wyniosła 23%. W analizowanym okresie skala przemocy zwiększyła się w gminie Reńska Wieś i mieście Kędzierzyn-Koźle, zmniejszyła w gminie Pawłowiczki i Polska Cerekiew, w gminie Cisek ulegała wahaniom, a w gminie Bierawa nie zaistniała konieczność udzielenia świadczeń z tego powodu.

Tabela 28. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu przemocy w rodzinie w gminach należących do powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego w latach 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Bierawa	0	0	0
gmina Cisek	0	2	0
miasto Kędzierzyn-Koźle	142	157	175
gmina Pawłowiczki	3	2	1
gmina Polska Cerekiew	1	0	0
gmina Reńska Wieś	0	1	1
powiat kędzierzyńsko-kozielski	146	162	177

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego na lata 2023-2030

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

GMINA BIERAWA

W 2021 roku wszczęto 9 formularzy „Niebieska Karta - A”, a 4 procedury zainicjowane w roku wcześniejszym były kontynuowane. W przedmiotowym roku funkcjonowało 13 grup roboczych, które spotkały się 59 razy. Łączna liczba osób w rodzinach objętych w analizowanym roku działaniami w ramach procedury „Niebieska Karta” wynosiła 38, w tym objętych działaniami było 14 osób, które doświadczyły przemocy: 9 kobiet, 2 mężczyzn i 3 dzieci. Z powodu bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia dziecka w rodzinie z powodu występowania w niej przemocy 1 osoba niepełnoletnia została odebrana z rodziny biologicznej i umieszczona w pieczy zastępczej.

GMINA CISEK

W 2021 roku prowadzonych było łącznie 10 procedur „Niebieskie Karty”, w tym 7 wszczęto w analizowanym roku, a 3 formularze kontynuowane były z lat poprzednich. W roku przedmiotowym funkcjonowało 10 grup roboczych, które odbyły 16 spotkań. Łączna liczba osób w rodzinach objętych w 2021 roku działaniami w ramach procedury „Niebieska Karta”

wynosiła 30, w tym objętych działaniami było 12 kobiet, 3 mężczyzn i 5 dzieci doświadczających przemocy.

MIASTO KĘDZIERZYN-KOŹLE

W 2021 roku wszczęto 113 formularzy „Niebieska Karta - A” oraz kontynuowano działania w ramach 59 wcześniej zainicjowanych procedur. W roku przedmiotowym funkcjonowało 113 grup roboczych, które odbyły 1 211 spotkań. Łączna liczba osób w rodzinach objętych działaniami w ramach procedury „Niebieska Karta” w analizowanym roku wynosiła 518, w tym objętych działaniami było 335 osób, które doświadczyły przemocy: 161 kobiet, 15 mężczyzn i 159 dzieci.

GMINA PAWŁOWICZKI

W 2021 roku wszczęto 13 formularzy „Niebieska Karta - A”, a 3 były kontynuowane z lat poprzednich. W przedmiotowym roku funkcjonowało 16 grup roboczych, które odbyły 63 spotkania. Łączna liczba osób w rodzinach objętych w analizowanym roku działaniami w ramach procedury „Niebieska Karta” wynosiła 39, w tym objętych działaniami było 17 osób, które doświadczyły przemocy: 12 kobiet, 2 mężczyzn i 3 dzieci.

GMINA POLSKA CEREKIEW

W 2021 roku wszczętych zostało 13 procedur „Niebieska Karta”, a w 7 środowiskach prowadzone były działania w ramach wcześniej uzupełnionych formularzy. W analizowanym roku funkcjonowało 20 grup roboczych, które odbyły 41 spotkań.

GMINA REŃSKA WIEŚ

W 2021 roku procedurą było objętych 18 rodzin, w tym w przypadku 8 formularzy „Niebieska Karta - A” zostało sporządzonych w przedmiotowym roku. Funkcjonujących grup roboczych było wówczas 18 i odbyły one 76 spotkań. Łączna liczba osób w rodzinach objętych w analizowanym roku działaniami w ramach procedury „Niebieska Karta” wynosiła 48, w tym objętych działaniami było 18 osób, które doświadczyły przemocy: 12 kobiet, 4 mężczyzn i 2 dzieci.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

Powiat kędzierzyński-kozielski w ramach działań ukierunkowanych na wsparcie i ochronę osób doznających trudności w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie, opracowuje oraz wdraża *Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026 Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego* został przyjęty uchwałą nr XL/352/2022 Rady Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego z dnia 22 lutego 2022 roku. Program realizowany jest przez szereg podmiotów, w tym instytucji i NGO zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, w szczególności przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu, we współpracy z samorządami lokalnymi, jednostkami oświatowymi, ochroną zdrowia, organizacjami pozarządowymi, Policją oraz innymi.

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Powiatu w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego na lata 2023-2030

Na poziomie gmin kluczowymi podmiotami zajmującymi się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny są Ośrodki Pomocy Społecznej, które służą pomocą rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzą działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiają życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W 2021 roku z omawianych świadczeń skorzystało łącznie 533 mieszkańców Powiatu. W porównaniu do 2019 roku liczba osób objętych tą formą wsparcia zmniejszyła się o 52, tj. o 9%. Zdecydowana większość osób objętych wsparciem w tej formie zamieszkiwała miasto Kędzierzyn-Koźle (79% wszystkich beneficjentów w 2021 roku), a w przypadku gmin wiejskich największy udział miały osoby z gminy Reńska Wieś (6%). Warto zwrócić uwagę na to, że w porównaniu do 2019 roku liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w większości gmin Powiatu uległa zmniejszeniu, a wyjątkiem jest gmina Reńska Wieś, gdzie odnotowany został wzrost liczby osób korzystających z tego rodzaju wsparcia o 41%. Szczegółowe dane z tego zakresu prezentuje kolejna tabela.

Tabela 29. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2019-2021 z podziałem na poszczególne gminy należące do Powiatu

gmina	2019	2020	2021
gmina Bierawa	25	24	24
gmina Cisek	27	24	22
miasto Kędzierzyn-Koźle	467	424	423
gmina Pawłowiczki	26	23	20
gmina Polska Cerekiew	18	14	13
gmina Reńska Wieś	22	22	31
powiat kędzierzyńsko-kozielski	585	531	533

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Na przestrzeni lat 2019-2021 łączna liczba rodzin objętych pomocą i wsparciem Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-

wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na terenie Powiatu ulegała systematycznemu spadkowi. Łączna liczba świadczeniobiorców w omawianym okresie zmniejszyła się z 279 w 2019 roku do 172 w 2021 roku, czyli wartość spadkowa wyniosła 38%. Największy spadek odnotowany został w gminie Polska Cerekiew (56%) oraz mieście Kędzierzyn-Koźle (49%), a nieco mniejszy w gminie Cisek (29%) i gminie Pawłowiczki (17%). Niemniej, liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w 2 gminach ulegała zwiększeniu. W przypadku gminy Bierawa zwiększyła się ona trzykrotnie (200%), a w gminie Reńska Wieś o 63%. Należy zauważyć, że problem bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz prowadzenia gospodarstwa domowego nie był główną przyczyną objęcia rodzin wsparciem z pomocy społecznej w żadnej z gmin Powiatu.

Tabela 30. Rodziny, którym zostało udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w gminach należących do Powiatu w latach 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Bierawa	4	3	12
gmina Cisek	28	20	20
miasto Kędzierzyn-Koźle	212	179	108
gmina Pawłowiczki	18	18	15
gmina Polska Cerekiew	9	5	4
gmina Reńska Wieś	8	4	13
powiat kędzierzyński-kozielski	279	229	172

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Ośrodki Pomocy Społecznej realizują zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy ekonomicznym.

W 2021 roku na terenie całego powiatu kędzierzyński-kozielskiego pracowało 9 asystentów rodziny, w tym 4 w mieście Kędzierzyn-Koźle, a pozostałe gminy zatrudniały

po 1 asystencie. W przedmiotowym roku objęli oni wsparciem łącznie 134 rodziny na terenie Powiatu, w tym kolejno najwięcej rodzin z miasta Kędzierzyn-Koźle (77), gminy Bierawa (17) oraz gminy Pawłowiczki (13). Najmniej rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny zamieszkiwało gminę Reńska Wieś (7) oraz Cisek (9). W większości gmin liczba rodzin objętych działaniami asystentów ulegała wahaniom, a ich najmniejsza wartość odnotowana była w 2020 roku, co może wynikać z panującego wówczas okresu pandemii i izolacji społecznej, przez co możliwości kontaktu z rodzinami były ograniczone. Wyjątek stanowi gmina Reńska Wieś, gdzie w latach 2020-2021 asystent wspierał 7 rodzin oraz gmina Pawłowiczki, gdzie w 2020 roku tą formę pomocy udzielono 19 rodzinom, a ich liczba była najwyższa w całym omawianym okresie. Należy również zauważyć, że w 2021 roku w stosunku do 2019 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta uległa zwiększeniu w gminie Bierawa (6%) oraz mieście Kędzierzyn-Koźle (43%).

Tabela 31. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem w poszczególnych gminach powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego na przestrzeni lat 2019-2021

gmina	2019		2020		2021	
	liczba asystentów rodziny	liczba rodzin	liczba asystentów rodziny	liczba rodzin	liczba asystentów rodziny	liczba rodzin
gmina Bierawa	1	16	1	13	1	17
gmina Cisek	1	9	1	8	1	9
miasto Kędzierzyn-Koźle	3	54	4	46	4	77
gmina Pawłowiczki	1	10	1	19	1	13
gmina Polska Cerekiew	2	13	1	8	1	11
gmina Reńska Wieś	2	10	1	7	1	7
powiat kędzierzyńsko-kozielski	10	112	9	101	9	134

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Rodziny z terenu powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego mogą uzyskać specjalistyczną pomoc psychologiczną w Publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

w Kędzierzynie-Koźlu. W ramach działalności Poradni prowadzone są działania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci, rodziców i nauczycieli, a także specjalistycznego wsparcia i pomocy rodzicom i nauczycielom związanym z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. W placówce prowadzona jest grupa psychoterapeutyczna dla dzieci, Akademia Rodziny, a także organizowane są różnorodne treningi i warsztaty w zakresie m.in. rozwiązywania problemów, radzenia sobie ze stresem oraz rozwijania umiejętności społecznych.

W 2021 roku na terenie Powiatu realizowana była bezpłatna pomoc prawna i obywatelska, która odbywała się w 4 punktach – w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Starostwa Powiatowego, w Urzędzie Gminy w Pawłowiczkach i w Urzędzie Gminy w Bierawie. Pomoc prawna jest udzielana w zakresie prawa pracy, przygotowania do rozpoczęcia działalności gospodarczej, prawa cywilnego, karnego, administracyjnego, ubezpieczeń społecznych, prawa rodzinnego, podatkowego z wyłączeniem spraw podatkowych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Dodatkowo, poradnictwo rodzinne odbywa się w każdym Ośrodku Pomocy Społecznej na terenie Powiatu.

Zorganizowana działalność w celu animowania czasu wolnego dzieci odbywa się w Powiecie w ramach działalności świetlic wiejskich, instytucji kulturalno-rekreacyjnych, a także placówek wsparcia dziennego, w których odbywają się zajęcia profilaktyczne i socjoterapeutyczne dla dzieci, w tym wychowujących się w rodzinach zmagających się z alkoholizmem.

PROBLEMY ZWIĄZANE Z ZAPEWNIENIEM OPIEKI DZIECIOM POZBAWIONYM OPIEKI RODZICÓW

Podstawowym celem działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest udzielanie pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym: dzieciom, rodzinom, osobom

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

starszym, chorym i z niepełnosprawnością, a także zabezpieczenie dzieciom pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o *wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.) system pieczy zastępczej to *zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców*. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Rodzina zastępcza zapewnia opiekę i wychowanie dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. Może być także ustanowiona dla dziecka niedostosowanego społecznie. Rodzina zastępcza w wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o *wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* „z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji pieczy zastępczej zawodowej, posiadającą pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, starosta może zawrzeć, na wniosek tej rodziny umowę o pełnieniu funkcji rodziny zastępczej zawodowej”. Umowy zawiera się w ramach limitu rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, określonego w 3-letnim powiatowym programie dotyczącym rozwoju pieczy zastępczej.

Głównym celem *Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023 Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego* przyjętego Uchwałą Nr XXVIII/262/2021 Rady Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego z dnia 27 kwietnia 2021 roku jest „*Skuteczny rozwój systemu pieczy zastępczej w powiecie kędzierzyński-kozielskim ze szczególnym uwzględnieniem form rodzinnych*”. Zadaniem przewidzianymi do realizacji są:

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

1. Rozwój systemu pieczy zastępczej w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim ze szczególnym uwzględnieniem form rodzinnych;
2. Tworzenie nowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka;
3. Integracja działań powiatu i gminy w rozwiązywaniu problemów społecznych celem zmniejszenia ilości dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej w związku z poprawą funkcjonowania rodziny biologicznej;
4. Skuteczne przygotowanie pełnoletnich, usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej do samodzielności;
5. Wsparcie instytucjonalnej formy pieczy zastępczej.

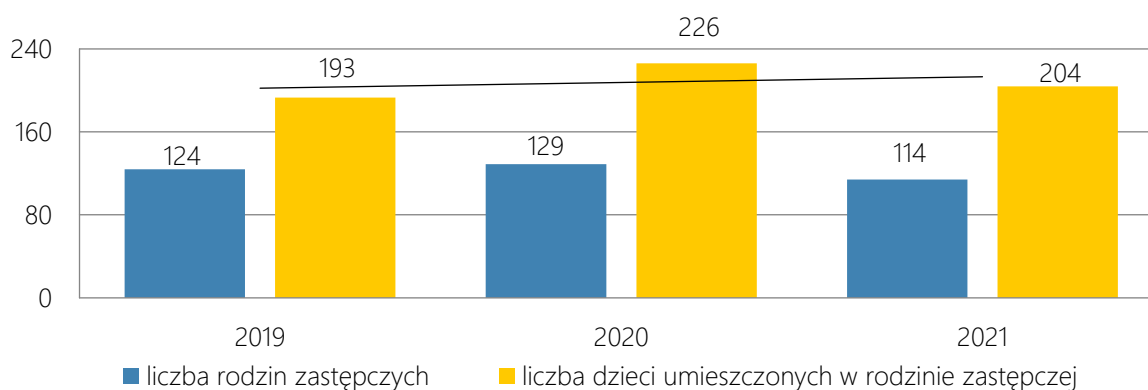
W 2021 roku PCPR prowadziło i wspierało finansowo 114 rodzin zastępczych, w których przebywało 204 dzieci, w tym:

- ▶ 69 spokrewnionych rodzin zastępczych, w których opiekę znalazło 80 dzieci;
- ▶ 28 niezawodowych rodzin zastępczych, gdzie przebywało 34 dzieci,
- ▶ 11 rodzin zawodowych, w których przebywało 45 dzieci,
- ▶ 6 Rodzinnych Domów Dziecka, w których umieszczono 45 dzieci.

W 2021 roku w 114 rodzinach zastępczych wychowywało się 204 dzieci, natomiast w roku poprzednim liczba funkcjonujących w Powiecie form rodzinnej pieczy była wyższa o 12% (129 rodzin), a opiekę w nich znalazło 226 dzieci. Na przełomie lat 2019-2021 liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej formie pieczy na terenie Powiatu wahała się, jednakże ogólna tendencja była wzrostowa i wyniosła 6%, z kolei liczba rodzin zastępczych zmniejszyła się o 8%.

Wykres 7. Liczba rodzin zastępczych oraz umieszczonych w nich dzieci w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności PCPR za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku w rodzinnej pieczy zastępczej umieszczono 37 dzieci, w tym 11 objęto wsparciem spokrewnionej rodziny zastępczej, 9 skierowano do rodzinnego domu dziecka, a 7 do zawodowej rodziny zastępczej. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba dzieci włączonych do pieczy ulegała wahaniom, a w 2021 roku w stosunku do 2019 roku zmniejszyła się o 7, tj. 16%.

Tabela 32. Napływ dzieci do rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
rodziny zastępcze spokrewnione	8	13	11
rodziny zastępcze niezawodowe	9	9	6
rodziny zastępcze zawodowe	15	4	7
rodzinny dom dziecka	12	4	9
rodziny zawodowe o charakterze pogotowia	0	0	4
łącznie	44	30	37

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu podejmuje stałe działania zachęcające kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej poprzez rozpowszechnienie informacji o w mediach społecznościowych i prasie. Dla rodzin, które chcą zostać rodziną zastępczą organizowane są szkolenia kwalifikacyjne, a kandydaci spotykają się ze specjalistami, m.in. psychologiem, w celu sporządzenia oceny predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej. W świetle wskazanego wyżej Programu przyjęty został limit zawodowych rodzin zastępczych w Powiecie, który na każdy rok wynosi 5 rodzin.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyszczególnia rodzaje świadczeń przysługujących na każde dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej. Dodatkowo, Starosta może przyznać rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka:

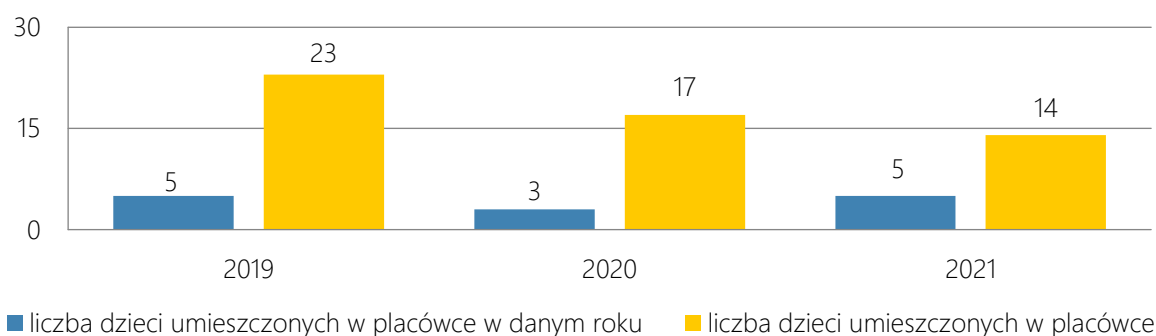
- ▶ dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka,
- ▶ jednorazowe świadczenie na pokrycie kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka,
- ▶ jednorazowe lub okresowe świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki.

W przypadku wyczerpania możliwości udzielenia pomocy rodzinie biologicznej lub braku możliwości umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej jest kierowane do instytucjonalnej pieczy zastępczej w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu: socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego lub rodzinnego. Na terenie powiatu kędzierzyński-kozielskiego funkcjonuje 1 placówka opiekuńczo-wychowawcza, tj. **Dom Dziecka w Kędzierzynie-Koźlu**. Dodatkowo, w związku ze zwiększającym się zapotrzebowaniem na miejsca w ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej zainicjowane zostały działania mające na celu utworzenie drugiej placówki opiekuńczo-wychowawczej w Powiecie.

W latach 2019-2021 liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej ulegała systematycznemu spadkowi, co spowodowane było m.in. reorganizacją warunków i zasad funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych. W omawianym okresie liczba dzieci przebywających w placówce zmniejszyła się o 9, tj. 39%, z kolei liczba dzieci umieszczonych w niej ulegała wahaniom.

Wykres 8. Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności PCPR za 2019, 2020 i 2021 rok

Od dnia 1 kwietnia 2016 roku rodzinom zastępczym na każde umieszczone dziecko do ukończenia 18 roku życia przysługuje dodatek wychowawczy w wysokości 500 zł miesięcznie, który w całości finansowany jest z dotacji celowej z budżetu państwa. Od lipca 2019 roku dodatek wychowawczy przysługuje również dzieciom umieszczonym w pieczy instytucjonalnej. W 2021 roku na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej w zakresie dodatków wychowawczych przeznaczono kwotę 1 021 113,23 zł, a dla dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej – 83 895,86 zł.

W przypadku wychowanków pieczy zastępczej, którzy wkrótce osiągną -pełnoletność opracowywane są Indywidualne Programy Usamodzielnienia (IPU). Usamodzielnienie stanowi długotrwały i wieloaspektowy proces wychowawczy mający na celu wchodzenie wychowanka w dorosłe życie oraz integrację ze środowiskiem. W jego ramach osoba przed osiągnięciem pełnoletności wraz z opiekunem procesu przy wsparciu koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej opracowuje indywidualny program usamodzielniania, który określa zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem procesu usamodzielniania, a także sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz podjęciu przez osobę usamodzielnianą zatrudnienia. Posiadanie zatwierdzonego przez dyrektora PCPR Indywidualnego Programu Usamodzielnienia jest warunkiem przyznania osobie usamodzielnianej pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

W 2021 roku pieczę zastępczą opuściło łącznie 27 wychowanków, w tym 23 dzieci przebywających w pieczy rodzinnej, a także 4 wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej. W przypadku 2 dzieci możliwy był ich powrót do rodziny biologicznej (piecza rodzinna – 1, placówka – 1), 5 dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej zostało adoptowanych, a 20 wychowanków rozpoczęło proces usamodzielniania (piecza rodzinna – 17, placówka – 3).

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu wspierają wychowanków, pomagają w rozwiązaniu zgłaszanych problemów, załatwianiu spraw urzędowych oraz współpracują ze szkołami, do których uczęszczają. Ponadto współuczestniczą w przygotowaniu indywidualnych programów usamodzielniania oraz ich realizowaniu, a także monitorują ogólny proces usamodzielniania. W zakresie zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu znajduje się także przyznawanie pomocy pieniężnej oraz rzeczowej osobom usamodzielnianym, w tym na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie.

Wsparcie wychowanków pieczy zastępczej oraz opiekunów i osób zaangażowanych w działania na rzecz wsparcia tych grup, prowadzone jest również poprzez świadczenie specjalistycznego poradnictwa przez pracowników PCPR w Kędzierzynie-Koźlu. Osoby te mają możliwość korzystania z poradnictwa prawnego, w tym rodzinnego, a także psychologicznego w formie konsultacji oraz terapii, a dla dzieci – socjoterapii.

Ważnym elementem lokalnego systemu wsparcia rodzin zastępczych w Powiecie jest organizowanie spotkań i szkoleń zgodnie z potrzebami zgłaszanymi przez opiekunów, a także prowadzenie dla nich **Grupy Wsparcia**. Dodatkowo, dzieci objęte działaniami w zakresie usamodzielniania mają sposobność korzystania z **mieszkania chronionego**, które umożliwia jednoczesne wsparcie 3 osób.

STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej, jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem społeczności lokalnej. Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji osób starszych.

W 2021 roku co czwarty mieszkaniec Powiatu był w wieku senioralnym, a osoby te stanowiły 24,7% wszystkich mieszkańców. W stosunku do 2019 roku oznacza to wzrost o 1,1 pp. Największy odsetek seniorów zamieszkiwał w 2021 roku miasto Kędzierzyn-Koźle (26,3%), natomiast najmniejszy gminę Reńska Wieś (20,3%).

Tabela 33. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w Powiecie i gminach do niego należących na przestrzeni lat 2019-2021 (w procentach)

gmina	2019	2020	2021
gmina Bierawa	22,3	22,4	23,0
gmina Cisek	20,9	21,4	21,7
miasto Kędzierzyn-Koźle	25,1	25,6	26,3
gmina Pawłowiczki	20,0	20,0	20,7
gmina Polska Cerekiew	23,2	23,6	23,8
gmina Reńska Wieś	19,3	19,8	20,3
powiat kędzierzyński-kozielski	23,6	24,0	24,7

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Łączna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia pomocy społecznej we wszystkich gminach powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego wyniosła w 2021 roku 396. Na przestrzeni omawianych lat dostrzegalny jest systematyczny spadek w tym zakresie, gdyż w 2019 roku było to 453, a w 2020 roku – 417, zatem wartość spadkowa w tym okresie wyniosła 13%.

Tabela 34. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w gminach powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego w latach 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Bierawa	20	15	14
gmina Cisek	22	29	22
miasto Kędzierzyn-Koźle	331	300	277
gmina Pawłowiczki	46	42	47
gmina Polska Cerekiew	19	21	20
gmina Reńska Wieś	15	10	16
powiat kędzierzyńsko-kozielski	453	417	396

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W 2021 łącznie we wszystkich gminach Powiatu przyznano 530 zasiłków pielęgnacyjnych osobom, które ukończyły 75 lat. Liczba przyznanych świadczeń w porównaniu do 2019 roku zmniejszyła się o 56, czyli o 10%. Najwięcej zasiłków pielęgnacyjnych w 2021 roku przyznano mieszkańcom miasta Kędzierzyn-Koźle (330) oraz gminy Cisek (66) i Reńska Wieś (56). W porównaniu do 2019 roku wzrost przyznanych świadczeń odnotowano w gminie Bierawa, Cisek oraz Reńska Wieś.

Tabela 35. Liczba zasiłków pielęgnacyjnych przyznanych osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2019-2021 w gminach powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego

gmina	2019	2020	2021
gmina Bierawa	10	0	12
gmina Cisek	48	64	66
miasto Kędzierzyn-Koźle	383	377	330
gmina Pawłowiczki	26	27	24
gmina Polska Cerekiew	65	54	42
gmina Reńska Wieś	54	52	56
powiat kędzierzyńsko-kozielski	586	574	530

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym, przysługuje prawo do opieki w Domu Pomocy Społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w Domu Pomocy Społecznej pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupelnienie kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny bądź gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo. Pobyt w Niepublicznym Domu Seniora opłacany jest przez samych jego pensjonariuszy ze środków własnych (rent, emerytur, oszczędności, dochodów z innych tytułów), bądź przez rodzinę osoby zamieszkującej. Istnieje również możliwość dofinansowań pobytów z budżetu publicznego, o ile dom nie jest związany umową z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Zajmują się tym odpowiednie jednostki administracyjne Pomocy Rodzinie¹⁴.

Na przestrzeni lat 2019-2021 łączna liczba osób, za które gminy ponosiły odpłatność za pobyt DPS ulegała wahaniom, jednakże w 2021 roku w porównaniu do 2019 roku zwiększyła się o 4. Największa liczba osób umieszczonych w DPS to mieszkańcy miasta Kędzierzyn-Koźle (143), natomiast gmina Cisek, Polska Cerekiew i Reńska Wieś na przestrzeni analizowanych lat poniosły odpłatność za najmniejszą liczbę osób. Szczegółowe dane dotyczące odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2019-2021 w poszczególnych gminach Powiatu znajdują się poniżej.

Tabela 36. Odpłatność poszczególnych gmin powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2019-2021 (liczba osób)

gmina	2019	2020	2021
gmina Bierawa	18	19	18
gmina Cisek	9	14	9
miasto Kędzierzyn-Koźle	147	158	143
gmina Pawłowiczki	10	19	23
gmina Polska Cerekiew	12	14	12
gmina Reńska Wieś	17	12	12
powiat kędzierzyńsko-kozielski	213	236	217

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

¹⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego na lata 2023-2030

Na terenie powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego funkcjonują 3 placówki, które świadczą pomoc osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, natomiast dla osób w podeszłym wieku działalność prowadzi **Dom Opieki w Jakubowicach**, który świadczy usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające w zakresie i formie wynikających z indywidualnych potrzeb mieszkańców.

Uniwersytety Trzeciego Wieku, czyli uczelnie dla osób starszych powstały na gruncie idei *lifelong learning*, czyli uczenia się przez całe życie. Głównym celem powstawania UTW przy uczelniach wyższych i gminach jest ogólne kształcenie seniorów, a tematyka oferowanych zajęć jest różnorodna i zależy od specyfiki podmiotu prowadzącego oraz lokalnych potrzeb. W ramach wykładów, lektoratów językowych, warsztatów, a także wycieczek seniorom umożliwia się wieloaspektowy rozwój w szybko zmieniającym się otoczeniu. Ponadto uczestnicy zajęć zdobywają nowe, praktyczne umiejętności, które mają za zadanie ułatwić im codzienne funkcjonowanie w społeczności, a także są niezbędne do wykonywania pracy zawodowej. Dla seniorów z Powiatu działa kilka podmiotów tego rodzaju, m.in.:

- ▶ UTW przy GCKiR w Bierawie,
- ▶ Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Kędzierzynie-Koźlu.

Dodatkowo, na terenie Powiatu funkcjonują liczne kluby seniora, których celem jest aktywizacja emerytów i rencistów, organizowanie życia kulturalno-towarzyskiego oraz sportowo-turystycznego. Dzięki obecności różnych placówek animujących czas wolny seniorów możliwe jest prowadzenie szerokich oddziaływań integracyjnych, rozwijających oraz zwiększających sprawność intelektualną, psychiczną i fizyczną.

ANALIZA SWOT

Jedną z najczęściej stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot. Poniżej przedstawiono sposób w jaki definiowane są grupy czynników w metodzie SWOT.

Mocne strony (wewnętrzne czynniki pozytywne)

to aspekty wyróżniające na tle innych, tworzą potencjał oraz pozytywny wizerunek instytucji.

Słabe strony (wewnętrzne czynniki negatywne)

to aspekty ograniczające sprawność i mogące uniemożliwić rozwój instytucji.

Szanse (zewnętrzne czynniki pozytywne)

to aspekty występujące zewnątrz instytucji, czyli w jej otoczeniu. Tworzą one sprzyjające uwarunkowania dla instytucji, których prawidłowe wykorzystanie może wpłynąć na jej rozwój.

Zagrożenia (zewnętrzne czynniki negatywne)

to aspekty występujące zewnątrz instytucji, czyli w jej otoczeniu. Tworzą one niekorzystne uwarunkowania dla instytucji, a ich zaistnienie może negatywnie wpłynąć na rozwój instytucji oraz jej funkcjonowanie.

MOCNE STRONY

- Szeroka oferta kulturalno-rekreacyjna na terenie gmin.
- Wzrost aktywności gospodarczej w Powiecie.
- Liczne organizacje pozarządowe działające na rzecz społeczności lokalnej.
- Obecność podmiotów aktywizacji społeczno-zawodowej dla osób w trudnej sytuacji życiowej i dotkniętych niepełnosprawnością (WTZ, ŚDS, DDP, itp.).
- Dostępność całodobowych placówek opieki (DPS) dla osób starszych i z niepełnosprawnościami na terenie Powiatu.
- Dostęp do pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doświadczających przemocy w rodzinie w ramach działalności punktów konsultacyjnych i grup wsparcia.
- Prowadzenie licznych programów i warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
- Zróżnicowana oferta działań wspierających osoby bezrobotne.
- Świadczenie wsparcia psychologicznego osobom w trudnej sytuacji, a także poradnictwa prawnego i rodzinnego.
- Spadek liczby dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy.
- Współpraca międzyinstytucjonalna i międzysektorowa w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców, w tym przy wykorzystaniu środków zewnętrznych.

SŁABE STRONY

- Negatywne tendencje demograficzne odnotowane w ostatnich latach.
- Brak publicznych placówek opieki nad dziećmi do lat 3 w większości gmin Powiatu.
- Ogólny wzrost liczby beneficjentów pomocy społecznej.
- Brak powszechności w zakresie realizowania programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży w gminach.
- Wysokie zapotrzebowanie na rozwijanie rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie.
- Niedostateczny poziom dostosowania infrastruktury publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i o ograniczonej mobilności.
- Zbyt mała ilość alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci oraz rodzin, w szczególności na terenach wiejskich.
- Występowanie różnorodnych problemów wśród rodzin, w tym ubóstwa, bezdomności, bezrobocia, przemocy i uzależnień.
- Niskie kompetencje wychowawcze rodziców i związana z tym konieczność umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.
- Wysoka skala konsumpcji alkoholu oraz związane z nim interwencje policji i przestępstwa.

SZANSE

- Pozyskanie środków unijnych na rozwój Powiatu i poszczególnych gmin.
- Utworzenie nowych miejsc pracy, w tym zakładów pracy chronionej/spółdzielni socjalnych/zakładów aktywności zawodowej dla osób o szczególnych potrzebach.
- Aktywizacja społeczna mieszkańców, w tym rozwój kultury oraz sportu i rekreacji.
- Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami oraz ich aktywizacja społeczna.
- Promowanie i rozwój wolontariatu międzypokoleniowego i sąsiedzkiego.
- Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
- Rozwijanie rodzinnej pieczy zastępczej.
- Rozwijanie lokalowych zasobów Powiatu i gmin (mieszkania chronione, treningowe, wspomagane).
- Likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania oraz w budynkach użyteczności publicznej.
- Rozwijanie i tworzenie nowych podmiotów ekonomii społecznej.
- Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
- Dostępność do pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów i trudności życiowych, w tym we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.

ZAGROŻENIA

- Starzejące się społeczeństwo.
- Uzależnienie od pomocy społecznej części mieszkańców, a tym samym brak chęci i motywacji do podjęcia zatrudnienia.
- Pogłębianie się problemów w zakresie zdrowia psychicznego, m.in. z powodu sytuacji społeczno-gospodarczej.
- Wzrost zapotrzebowania na zakłady opiekuńczo-lecznicze oraz rehabilitacyjne dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.
- Brak zasobów lokalowych w środowisku i konieczność umieszczania osób samotnych i zależnych w DPS.
- Ryzyko wypalenia zawodowego pracowników działających w obszarze pomocowym.
- Negatywne konsekwencje pandemii koronawirusa COVID-19, w szczególności związane z zatrudnieniem, poziomem ubóstwa oraz stanem psychospołecznym mieszkańców
- Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.
- Wykluczenie osób z niepełnosprawnościami z życia społecznego. m.in. przez istniejące bariery techniczne.

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów monitorowania i ewaluacji oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej, a także analiza SWOT. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 8. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Powiatu w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny. **Wizja** rozwiązywania problemów społecznych została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Brzmi ona następująco:

Powiat Kędzierzyński-Kozielski to jednostka aktywnie działająca na rzecz swoich mieszkańców – wspierająca ich w zaspokajaniu potrzeb i rozwijaniu potencjału, a także efektywnie wykorzystująca swoje zasoby w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Powiat zmierza. Brzmi ona:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030 jest optymalizacja prowadzonych działań w zakresie wsparcia mieszkańców oraz ograniczenie negatywnych zjawisk i problemów dotyczących lokalną społeczność.

KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania. Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, termin realizacji poszczególnych zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

CELE STRATEGICZNE

1. Wzmocnienie funkcjonowania osób dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
2. Aktywizacja społeczno-zawodowa i integracja osób pozostających bez zatrudnienia.
3. Inkluzyjna i wzmacniająca polityka wobec osób z niepełnosprawnościami i zaburzeniami psychicznymi.
4. Skuteczna profilaktyka uzależnień oraz wzmocnienie postaw abstynenckich w lokalnej społeczności.
5. Rozwijanie lokalnego systemu wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie.
6. Integracja rodzin oraz wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców i opiekunów.
7. Rozwijanie lokalnego systemu pieczy zastępczej.
8. Integracyjna i aktywizująca polityka senioralna.

CEL STRATEGICZNY NR 1

Wzmocnienie funkcjonowania osób dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Cel operacyjny nr 1 Poprawa sytuacji socjalnej mieszkańców Powiatu.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia potrzeb przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Powiatu.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	2023-2030	PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej - posiłku.	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	2023-2030	OPS, placówki oświatowe, NGO	Budżety Gmin
Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	2023-2030	OPS, samorząd powiatowy, samorządy gminne, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu Budżet Państwa
Udzielanie wsparcia osobom bezdomnym w celu ochrony ich życia i zdrowia, w postaci	Zapewnienie osobom bezdomnym podstawowych warunków do egzystencji.	Liczba osób bezdomnych korzystających z pomocy społecznej, w tym ze schronienia i posiłku.	2023-2030	OPS, samorząd powiatowy, samorządy gminne, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

schronienia oraz
posiłku.

Cel operacyjny nr 2

Aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich wsparcie we
wzmacnianiu swojego potencjału społeczno-zawodowego.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem.	Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.	2023-2030	PCPR, OPS, PPP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu Budżet Państwa
Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przewyżczeniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.	Wychodzenie osób i rodzin z ubóstwa oraz włączanie ich w społeczność lokalną.	Liczba osób objętych wsparciem ukierunkowanym na wzmacnianie potencjału w przewyżczeniu trudnej sytuacji.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Kształtowanie wzorców współpracy obywatelskiej przez włączenie osób prywatnych do działań wolontaryjnych i promowanie ich.	Zintegrowana społeczność lokalna na terenie Powiatu.	Liczba osób objętych wolontaryjnymi działaniami pomocowymi.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu

CEL STRATEGICZNY NR 2

Aktywizacja społeczno-zawodowa i integracja osób pozostających bez zatrudnienia.

Cel operacyjny nr 1

Wspieranie zatrudnienia osób pozostających bez zatrudnienia, w tym długotrwale i po urodzeniu dziecka.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy w znalezieniu pracy poprzez pośrednictwo pracy oraz poradnictwo zawodowe.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Powiecie.	Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą w znalezieniu pracy.	2023-2030	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie udzielania aktywnych form wsparcia osobom bezrobotnym poprzez wykorzystanie pracy socjalnej.	Wyższa jakość udzielanego wsparcia w zakresie wychodzenia z bezrobocia.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach w zakresie aktywnych form wsparcia osób bezrobotnych.	2023-2030	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych, poprzez dystrybucję ulotek, plakatów i innych materiałów informacyjno-edukacyjnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	2023-2030	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

Kontynuowanie współpracy z pracodawcami oraz jednostkami oświatowymi w celu dostosowania oferty edukacyjnej do lokalnego rynku pracy.	Zapewnienie realnych warunków do zatrudnienia na powiatowym rynku pracy.	Liczba spotkań międzysektorowych w ramach platformy współpracy. Liczba podjętych działań we współpracy.	2023-2030	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Rozwijanie systemu opieki nad dziećmi do lat 3 umożliwiającej szczególnie kobietom i osobom samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia.	Aktywizacja kobiet na rynku pracy.	Liczba dostępnych na terenie Powiatu miejsc w żłobkach lub klubach dziecięcych.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, placówki oświatowe, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Prowadzenie diagnozy stanu lokalnego rynku pracy, monitorowanie zawodów nadwyżkowych i deficytowych.	Uzyskanie rzetelnych informacji na temat rynku pracy w Powiecie.	Liczba opracowanych diagnoz i monitoringów.	2023-2030	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Współpraca z lokalnymi podmiotami ekonomii społecznej w zakresie tworzenia miejsc pracy dla osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy.	Zwiększenie liczby ofert pracy dla osób w szczególnej sytuacji na lokalnym rynku.	Liczba ofert pracy w PES.	2023-2030	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, prywatne przedsiębiorstwa, NGO, PES	Budżety Gmin Budżet Powiatu

CEL STRATEGICZNY NR 3

Inkluzyjna i wzmacniająca polityka wobec osób z niepełnosprawnościami i zaburzeniami psychicznymi.

Cel operacyjny nr 1

Świadczenie kompleksowych usług wspierających dla osób z niepełnosprawnością w Powiecie.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnością.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich dostępności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	2023-2030	PCPR, OPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Powiatu PFRON

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

Zapewnienie dostatecznej liczby miejsc w Domach Pomocy Społecznej.	Poprawa dostępności do całodobowej opieki dla osób z niepełnosprawnością, w tym intelektualną.	Liczba mieszkańców Powiatu przebywających w Domach Pomocy Społecznej.	2023-2030	samorządy gminne, samorząd powiatowy	Budżet Powiatu
Rozwój działalności Ośrodka Wsparcia Dziennego dla osób z zespołem otępiennym w Kędzierzynie-Koźlu, w tym dla ogółu mieszkańców Powiatu.	Odciążenie działalności DPS. Poprawa dostępności do środowiskowej opieki.	Liczba mieszkańców korzystających z usług w Ośrodku.	2023-2030	samorząd powiatowy	Fundusz Solidarnościowy
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością (w tym na zakup sprzętu rehabilitacyjnego).	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	2023-2030	OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu PFRON
Rozwijanie bazy środowiskowego wsparcia dla osób z niepełnosprawnością (warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowe domy samopomocy, grupy wsparcia, świetlice integracyjne, kluby seniora, mieszkania chronione i treningowe, itp.).	Poprawa społecznego i zawodowego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością.	Liczba placówek wsparcia dla osób z niepełnosprawnością. Liczba działań wspierających rozwój istniejących placówek wsparcia.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO, PES, WTZ, ŚDS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizowanie opieki wytchnieniowej dla osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów.	Odciążenie opiekunów nieformalnych oraz zapewnienie profesjonalnej opieki osobom z niepełnosprawnością.	Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej . Liczba godzin opieki wytchnieniowej przypadająca na 1 beneficjenta.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu Fundusz Solidarnościowy
Organizowanie szkoleń dla pracowników instytucji publicznych z zakresu obsługi i wsparcia osoby	Podniesienie kompetencji zawodowych kadry pomocy społecznej zajmującej się obsługą	Liczba osób biorących udział w szkoleniach wzmacniających	2023-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

z niepełnosprawnością.	i wsparciem osób z niepełnosprawnością.	h kompetencje zawodowe.			
Organizowanie usług poradnictwa prawnego, psychologicznego, terapeutycznego i rodzinnego dla opiekunów osób z niepełnosprawnością.	Poprawa sytuacji opiekunów osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób, którym udzielono porad. Liczba udzielonych porad.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Utworzenie grupy wsparcia dla rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnością.	Poprawa sytuacji opiekunów osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób objętych wsparciem.	2024-2030	samorząd powiatowy, PCPR	Budżet Powiatu
Rozpowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie świadomości osób dotkniętych niepełnosprawnością w zakresie możliwych form wsparcia i uprawnień.	Liczba artykułów informacyjnych na stronach Powiatu. Liczba upowszechnionych ulotek/broszur.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, WTZ, NGO, PES	Budżet Powiatu

Cel operacyjny nr 2

Aktywizowanie osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym i zawodowym.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizowanie oraz dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych skierowanych do osób z niepełnosprawnością.	Poprawa dostępności do zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla osób z niepełnosprawnością oraz wzrost ich aktywności społecznej i umiejętności.	Liczba zorganizowanych imprez dla osób z niepełnosprawnością. Liczba uczestników.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO, WTZ	Budżety Gmin Budżet Powiatu PFRON
Stworzenie warunków do integracji społecznej osób z niepełnosprawnością poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych osób.	Zwiększenie liczby realizowanych projektów na rzecz osób z niepełnosprawnością, w stosunku do lat poprzednich.	Liczba zrealizowanych projektów/programów. Liczba uczestników.	2023-2030	PCPR, OPS, POW, NGO, WTZ	Budżety Gmin Budżet Powiatu PFRON
Rozwój podmiotów ekonomii społecznej na terenie Powiatu oraz	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością możliwości pełnego	Liczba nowo utworzonych podmiotów	2023-2030	samorząd powiatowy,	Budżety Gmin

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

inicjowanie powstawania kolejnych.	uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym.	ekonomii społecznej. Liczba podjętych działań w kierunku rozwoju istniejących.		samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO, PES	Budżet Powiatu
Pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Zwiększenie działań mających na celu współpracę z NGO. Zwiększenie działalności NGO w kierunku osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań na rzecz wspierania i rozwiązywania problemów osób z niepełnosprawnością we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorzady gminne, PCPR, NGO, PES	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Likwidowanie barier transportowych, poprzez dostosowywanie pojazdów komunikacji publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz organizowanie dowozu dla dorosłych osób z ograniczoną mobilnością, w szczególności na terenach wiejskich.	Poprawa funkcjonowania osób z niepełnosprawnością w przestrzeni publicznej. Zwiększenie ich samodzielności.	Liczba środków transportu przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Liczba osób dorosłych korzystających z dowozu.	2023-2030	samorząd powiatowy	Budżet Powiatu Fundusze Europejskie PFRON
Dostosowywanie ciągów komunikacyjnych (dróg, chodników, przejść dla pieszych itp.), małej architektury oraz budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w tym słabowidzących.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób z niepełnosprawnością po obiektach infrastruktury powiatowej.	Liczba obiektów infrastruktury powiatowej dostosowanych do potrzeb tej grupy osób.	2023-2030	samorząd powiatowy	Budżet Powiatu PFRON Fundusze Europejskie
Wdrażanie projektów skierowanych na rozwój środowiskowych form wsparcia dla osób z niepełnosprawnością	Zwiększenie oddziaływań na rzecz osób z niepełnosprawnością.	Liczba projektów realizowanych w Powiecie na rzecz osób	2023-2030	samorząd powiatowy	Budżet Powiatu PFRON Fundusze Europejskie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

oraz umożliwiających likwidację barier.		z niepełno- sprawnościami.			Fundusz Solidarno- ściowy
Organizowanie usług społecznych, w tym rehabilitacyjnych i transportowych dla osób niesamodzielnych.	Zwiększenie katalogu usług społecznych dla osób z niepełnosprawnością.	Liczba świadczonych w Powiecie usług społecznych.	2023- 2030	samorząd powiatowy	Budżet Powiatu PFRON Fundusze Europejskie Fundusz Solidarno- ściowy
Organizowanie transportu dla osób z niepełnosprawnością do placówek wsparcia dziennego, DPS i podmiotów leczniczych, a także do Zespołu Szkół Specjalnych dla uczniów.	Zwiększenie mobilności osób z niepełno- sprawnościami i ograniczeniami ruchowymi.	Liczba osób objętych wsparciem w formie transportu.	2023- 2030	samorząd powiatowy	Budżet Powiatu PFRON
Prowadzenie diagnozy wśród dzieci w zakresie występowania niepełnosprawności i zapewnienie im kształcenia specjalnego.	Skuteczniejsze i szybsze wsparcie osób z niepełnosprawnością.	Liczba dzieci objętych diagnozą i nauczaniem specjalnym.	2023- 2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, PPP, placówki oświatowe, PZON	Budżet Powiatu
Przeciwdziałanie dyskryminacji osób z niepełnosprawnością na rynku pracy i aktywizacja zawodowa, tworzenie miejsc pracy chronionej, popularyzacja wśród pracodawców zatrudniania osób z niepełnosprawnościami.	Wsparcie osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy.	Liczba zrealizowanych projektów i działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością.	2023- 2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, PUP, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu PFRON Fundusze Europejskie

CEL STRATEGICZNY NR 4

Skuteczna profilaktyka uzależnień oraz wzmocnienie postaw abstynenckich w lokalnej społeczności.

Cel operacyjny nr 1

Rozwój systemu wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	2023-2030	PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Kontynuowanie działalności Punktów Konsultacyjno-Informacyjnych w gminach na terenie Powiatu.	Dostęp do pomocy i wsparcia rodzinom z problemem uzależnienia.	Liczba funkcjonujących Punktów na terenie Powiatu. Liczba udzielonych porad. Liczba osób, którym udzielono porady.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorzady gminne, OPS, GKRPA, PKI	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Inicjowanie działań w celu utworzenia Punktów Konsultacyjno-Informacyjnych w gminie Cisek i Polska Cerekiew.	Zwiększenie dostępu do profesjonalnego wsparcia we wszystkich gminach Powiatu.	Liczba nowo utworzonych Punktów	2023	samorzady gminne, OPS, GKRPA,	Budżety Gmin
Utworzenie grup samopomocowych skierowanych do dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz osób współuzależnionych.	Zapewnienie wsparcia osobom uzależnionym oraz członkom ich rodzin.	Liczba utworzonych grup samopomocowych Liczba osób uczestniczących w spotkaniach grup samopomocowych	2023-2030	OPS, GKRPA, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	Liczba osób wobec, których podjęte zostały rozmowy motywujące.	2023-2030	OPS, GKRPA	Budżety Gmin Budżet Powiatu NFZ

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

Kontynuowanie działalności prowadzonej przez PCPR w zakresie wsparcia psychologicznego.	Wzrost liczby osób objętych pomocą i wsparciem w zakresie problemu uzależnień.	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia PCPR.	2023-2030	samorząd powiatowy	Budżet Powiatu
Monitorowanie skali problemu uzależnienia od substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców Powiatu poprzez działania instytucji na szczeblu gminnym, m.in. GKRPA.	Pozyskanie informacji służących zaprojektowaniu odpowiednich działań w zakresie problemu uzależnień na terenie Powiatu.	Liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorzady gminne, OPS, GKRPA	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Rozwijanie działalności instytucji animujących czas wolny dla dzieci i młodzieży, w tym Ogniska Artystycznego i placówek wsparcia dziennego.	Wzmocnienie czynników chroniących wśród dzieci zagrożonych konsekwencjami uzależnień.	Liczba dzieci objętych wsparciem w placówkach.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorzady gminne, OPS, GKRPA	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizowanie wypoczynku, kolonii i półkolonii dla dzieci wychowujących się w rodzinach dotkniętych uzależnieniem i ograniczonymi możliwościami finansowymi.	Wyrównywanie szans i wzmocnienie integracji rówieśniczej dzieci z rodzin dotkniętych problemami.	Liczba dzieci objętych wsparciem.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorzady gminne, OPS, GKRPA	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Cel operacyjny nr 2

Prowadzenie działań profilaktycznych wśród mieszkańców i uczniów oraz wzrost ich świadomości w zakresie zagrożeń wynikających ze spożywania.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez KCPU, ORE i IPIŃ związanych	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwoju psychospołecznego uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	2023-2030	GKRPA, OPS, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

z tematyką uzależnień.					
Utrwalanie postaw abstynenckich poprzez realizację działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia.	Podjęcie odpowiedzialnych wyborów przez mieszkańców Powiatu.	Liczba działań podjętych w celu promowania wśród mieszkańców zdrowego stylu życia.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, GKRPA, NGO, KPP	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, GKRPA, placówki oświatowe, NGO, PWD, świetlice wiejskie	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Podjęcie współpracy z Komendą Powiatową Policji w Kędzierzynie-Koźlu oraz działających w jej ramach posterunków Policji, w zakresie organizowania spotkań, pogadanek i lekcji profilaktycznych na temat zagrożeń spożywania alkoholu, w tym w ciąży i w wieku starszym oraz prowadzenia pojazdów pod jego wpływem.	Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie uzależnień.	Liczba zorganizowanych spotkań/lekcji/pogadanek. Liczba osób uczestniczących w nich.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, KPP, placówki oświatowe, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu

CEL STRATEGICZNY NR 5

Rozwijanie lokalnego systemu wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie.

Cel operacyjny nr 1

Zwiększenie skali oddziaływań profilaktycznych i społecznej odpowiedzialności w przypadku zaobserwowania przemocy w rodzinie.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
--------------------------------------	-----------	------------------------------	-------------------	--	---------------------

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na dostępnych stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przemocy w rodzinie.	Liczba działań informacyjnych. Liczba rozpowszechnionych informacji.	2023-2030	PCPR, OPS, ZI	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizowanie spotkań informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników instytucji publicznych.	Poszerzenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba pracowników instytucji publicznych uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleniach.	2023-2030	PCPR, OPS, GKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej na rzecz przeciwdziałania przemocy.	Zapewnienie wielostronnego wsparcia w zakresie przemocy w rodzinie na terenie Powiatu.	Liczba podjętych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy przy współpracy.	2023-2030	PCPR, OPS, GKRPA, ZI, NGO, KPP, PPP, PKI, NGO, PWD	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Realizowanie działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie oraz uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.	Przełamywanie zmywu milczenia w zakresie przemocy w rodzinie.	Liczba zrealizowanych działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie.	2023-2030	PCPR, OPS, GKRPA, ZI, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, KPP, PPP, PKI, PWD	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Cel operacyjny 2

Świadczenie specjalistycznego wsparcia w zakresie reagowania i rozwiązywania sytuacji przemocowych w rodzinie.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie wsparcia osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencji kryzysowej, pomocy	Wzrost liczby zaopiekowanych osób doznających przemocy w rodzinie.	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym zostało	2023-2030	PCPR, OPS, GKRPA, ZI	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

finansowej, psychologicznej i prawnej.		udzielone wsparcie, m.in. w postaci interwencji kryzysowej, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.			
Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.	2023- 2030	PCPR, OPS, GKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Zapewnienie dzieciom doznającym przemocy miejsc w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo- wychowawczych.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży ochrony przed przemocą w rodzinie.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w związku z przemocą w rodzinie.	2023- 2030	PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Prowadzenie programów korekcyjno- edukacyjnych dla sprawców przemocy oraz monitorowanie ich sytuacji.	Resocjalizacja osób stosujących przemoc.	Liczba osób stosujących przemoc, biorących udział w programach edukacyjno- korekcyjnych. Liczba osób poddanych monitorowaniu.	2023- 2030	PCPR, OPS, GKRPA	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Prowadzenie programów psychologiczno- terapeutycznych dla byłych sprawców przemocy.	Wzmocnienie pożądanych postaw i zachowań osób dopuszczających się przemocy w rodzinie.	Liczba osób stosujących przemoc, biorących udział w programach psychologiczno- terapeutycznych.	2023- 2030	PCPR, OPS, GKRPA	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizowanie grup wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie.	Zapewnienie wsparcia emocjonalnego osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.	Liczba grup wsparcia. Liczba uczestników.	2023- 2030	PCPR, GKRPA, OPS, NGO, ZI	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Podnoszenie kompetencji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy.	Możliwość uzyskania specjalistycznej pomocy w zakresie	Liczba zrealizowanych szkoleń i superwizji w zakresie	2023- 2030	PCPR, GKRPA, OPS, ZI, KPP, PPP	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

	przemocy w rodzinie na terenie Powiatu.	przeciwdziałania przemocy. Liczba uczestników.			
Utworzenie mieszkania chronionego/ interwencyjnego.	Zapewnienie schronienia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, poprzez izolację od sprawcy.	Liczba osób doświadczających przemocy, którym udzielono schronienia.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 6

Integracja rodzin oraz wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców i opiekunów.

Cel operacyjny nr 1

Kompleksowe wsparcie rodzin przejawiających bezradność opiekuńczą oraz wzmocnienie umiejętności wychowawczych opiekunów i wyrównywanie szans edukacyjno-rozwojowych dzieci.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie działań w zakresie rozpoznawania problemów opiekuńczo-wychowawczych, deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku rówieśniczym i szkolnym.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin objętych wsparciem. Liczba działań podjętych w celu wsparcia rodzin z terenu Powiatu,	2023-2030	PCPR, OPS, PPP, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizowanie kampanii informacyjnych dla rodzin na temat możliwości	Wzrost świadomości mieszkańców na	Liczba kampanii informacyjnych na temat	2023-2030	PCPR, OPS, PPP, placówki oświatowe	Budżety Gmin

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Powiatu.	poradnictwa rodzinnego i psychologicznego. Liczba osób uzyskujących pomoc w przypadku doświadczenia problemów.			Budżet Powiatu
Organizowanie warsztatów i szkoleń dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Powiatu.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze. Liczba zorganizowanych warsztatów.	2023, 2025, 2027, 2029	PCPR, OPS, PPP	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Zwiększenie liczby miejsc w publicznych przedszkolach, funkcjonujących na terenie Powiatu.	Zapewnienie dostępu do nieodpłatnej edukacji i wychowania dla dzieci z terenu Powiatu.	Liczba miejsc w publicznych przedszkolach. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.	2023-2030	samorządy gminne	Budżety Gmin
Organizowanie działań i aktywności mających na celu integrację rodzin, w tym konkursów dla dzieci, festynów i pikników rodzinnych.	Podniesienie poziomu integracji rodzin z terenu Powiatu.	Liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin. Liczba ich uczestników.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, placówki oświatowe, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Kontynuowanie i wzmacnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania rodziny.	Wzrost liczby działań skierowanych do rodzin z terenu Powiatu, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego w zakresie wsparcia prawnego, psychologicznego i pedagogicznego.	Poprawa psychospołecznego funkcjonowania rodzin.	Liczba rodzin objętych specjalistycznym poradnictwem.	2023-2030	PCPR, OPS, PPP, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu

CEL STRATEGICZNY NR 7

Rozwijanie lokalnego systemu pieczy zastępczej.

Cel operacyjny nr 2
Rozwój systemu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz wsparcie wychowanków pieczy w usamodzielnieniu się.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizowanie szkoleń i warsztatów podnoszących kompetencje rodziców zastępczych i osób prowadzących rodzinną pieczę zastępczą.	Podniesienie poziomu jakości funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba osób biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje. Liczba szkoleń i warsztatów.	2023, 2026, 2029	PCPR, PPP, ROPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa
Udzielanie pomocy i wsparcia w usamodzielnieniu się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych (opracowywanie Indywidualnych Programów Usamodzielnienia).	Zapewnienie wychowankom pieczy zastępczej odpowiednich warunków do samodzielnego funkcjonowania	Liczba wychowanków objętych pomocą i wsparciem w usamodzielnieniu się.	2023-2030	PCPR, ROPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa
Rozwijanie mieszkania chronionego dla dorosłych wychowanków pieczy zastępczej.	Zapewnienie dorosłym wychowankom pieczy zastępczej wsparcia i schronienia.	Liczba osób korzystających z mieszkania chronionego.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, ROPS	Budżet Powiatu Budżet Państwa Budżet Województwa
Podjęcie współpracy międzyinstytucjonalnej w celu powrotu dzieci przebywających w pieczy zastępczej do rodzin naturalnych.	Wzmocnienie więzi rodzinnych.	Liczba działań podjętych we współpracy na rzecz powrotu dzieci do rodzin naturalnych.	2023-2030	PCPR, OPS, ROPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa
Zapewnianie rodzinom zastępczym i dzieciom przebywającym w rodzinach zastępczych pomocy specjalistycznej oraz pomocy ze strony koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	Ogólna poprawa funkcjonowania rodzin zastępczych i dzieci w nich przebywających.	Liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych, którym udzielono pomocy specjalistycznej. Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	2023-2030	PCPR, ROPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych.	Zapewnienie wsparcia emocjonalnego dla rodzin zastępczych.	Liczba funkcjonujących grup wsparcia. Liczba spotkań grup.	2023-2030	PCPR, OPS, PPP, ROPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa
Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego w Powiecie.	Zwiększenie wrażliwości społecznej i liczby rodzin zastępczych.	Liczba działań/wydarzeń promujących rodzicielstwo zastępcze.	2023-2030	PCPR, OPS, PPP, ROPS samorząd powiatowy, samorządy gminne, placówki oświatowe, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu Budżet Województwa
Szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	Rozwój pieczy zastępczej.	Liczba pozyskanych oraz biorących udział w szkoleniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	2023-2030	PCPR, OPS, ROPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa
Prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej oraz utworzenie dodatkowego domu.	Zapewnienie bezpieczeństwa i godnych warunków życia w Powiecie dzieciom umieszczonym w placówce.	Liczba funkcjonujących placówek. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach.	2023-2030	PCPR, OPS, ROPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa
Rozwijanie działań wolontaryjnych, w tym świadczonych w ramach CSR (społeczna odpowiedzialność biznesu) na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i ich opiekunów.	Udzielanie wieloaspektowego wsparcia wychowankom pieczy zastępczej i osobom zaangażowanym w rozwijanie pieczy.	Liczba podjętych działań. Liczba dzieci/osób dorosłych objętych wsparciem	2023-2030	PCPR, NGO, ROPS, OPS, przedsiębiorstwa prywatne	Budżety Gmin Budżet Powiatu Budżet Województwa środki prywatne
Utworzenie pokoju spotkań umożliwiającego kontakty dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z rodzicami biologicznymi.	Zapewnienie bezpiecznych i komfortowych warunków spotkań rodzin.	Liczba spotkań prowadzonych w pokoju.	2023-2030	PCPR	Budżet Powiatu
Organizowanie wypoczynku dla	Podniesienie jakości życia	Liczba dzieci uczestniczących w wypoczynku.	2023-2030	PCPR, NGO, przedsiębiorstwa prywatne	Budżet Powiatu

wychowanków pieczy
zastępczej.

i integracji
dzieci.

środki
prywatne

CEL STRATEGICZNY NR 8

Integracyjna i aktywizująca polityka senioralna.

Cel operacyjny nr 1

Zabezpieczenie potrzeb egzystencjalnych seniorów oraz organizowanie działań aktywizujących osoby starsze w życiu społeczno-kulturowym.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Wsparcie i inicjowanie działań mających na celu aktywizację społeczną i integrację osób starszych (zajęcia sportowe, komputerowe, rekreacyjne, itp.).	Poprawa społecznego funkcjonowania osób starszych z terenu Powiatu.	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach.	2023-2030	OPS, UTW, kluby seniora, DPS, świetlice wiejskie, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Diagnozowanie oraz monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych.	Uzyskanie rzetelnych informacji odnośnie sytuacji i potrzeb seniorów.	Liczba przeprowadzonych diagnoz.	2023-2030	PCPR, OPS, DPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizowanie szkoleń dla opiekunów osób starszych.	Wzrost kompetencji opiekunów osób starszych.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla osób starszych.	2023, 2025, 2027, 2029	PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu Fundusze Europejskie
Rozwój miejsc przyjaznych seniorom, w których prowadzone są różnorodne aktywności (np. Dzienny Dom Pobytu, Kluby Seniora, instytucje kultury).	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba miejsc, w których prowadzone są zajęcia dla seniorów. Liczba uczestników.	2023-2030	PCPR, OPS, DPS, UTW, kluby seniora, świetlice wiejskie, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Współpraca i wspieranie działalności Uniwersytetów Trzeciego Wieku oraz promowanie ich działalności wśród osób starszych.	Poszerzenie działalności UTW oraz ich promocja.	Liczba osób uczęszczających na zajęcia UTW. Liczba Gmin, w których organizowane są zajęcia.	2023-2030	UTW, PCPR, OPS, kluby seniora, świetlice wiejskie, NGO, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

Udzielanie pomocy i wsparcia osobom starszym w pełnieniu obowiązków domowych w formie wolontariatu i solidarności międzypokoleniowej.	Częściowe odciążenie osób starszych w zakresie codziennych czynności życiowych.	Liczba osób starszych objętych wsparciem w formie wolontariatu.	2023-2030	OPS, PCPR, NGO, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Zapewnienie osobom starszym, w szczególności zamieszkującym obszary wiejskie, dostępu do usług opiekuńczych.	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa i funkcjonowania osób starszych z terenu Powiatu.	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, DPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Wspieranie i podnoszenie kompetencji pracowników instytucjonalnych oraz członków NGO w zakresie działalności projektowej, np. pisanie i rozliczania wniosków.	Zwiększenie działalności projektowej osób i podmiotów działających na rzecz osób wymagających wsparcia.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób/NGO objętych szkoleniami.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Rozwój działalności domów pomocy społecznej w Powiecie, w tym poszerzenie liczby miejsc.	Zapewnienie całodobowej opieki seniorom z terenu Powiatu.	Wskaźnik nasycenia DPS.	2023-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, DPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczności lokalnej poprzez wspieranie organizacji zajęć edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży.	Zwiększenie poziomu integracji międzypokoleniowej.	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach informacyjno-edukacyjnych. Liczba zorganizowanych zajęć.	2023-2030	PCPR, OPS, placówki oświatowe, UTW, kluby seniora, DPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Prowadzenie akcji informacyjnych/warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost poziomu bezpieczeństwa osób starszych z terenu Powiatu.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/przeprowadzonych warsztatów dla osób starszych.	2023-2030	PCPR, OPS, KPP, UTW, kluby seniora, DPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Utworzenie przewodnika po miejscach świadczących wsparcie i opiekę w Powiecie.	Upowszechnienie wiedzy o formach wsparcia w Powiecie.	Szacunkowa liczba odbiorców przewodników.	2023-2030	PCPR, OPS, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu

ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego na lata 2023-2030 przyniesie:

- ▶ stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- ▶ wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami;
- ▶ poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym dla rozmaitych grup adresatów w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji;

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego na lata 2023-2030

- ▶ zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców oraz organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- ▶ wzrost atrakcyjności powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów miejsca życia;
- ▶ wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin w tym na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego;
- ▶ wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej;
- ▶ poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych.

SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego na lata 2023-2030 to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Powiecie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu.

Tabela 37. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030”.	I kwartał 2023 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	I kwartał 2023 r. – IV kwartał 2030 r.
Etap III	Monitoring Strategii.	Co 2 lata w miesiącu czerwcu od 2025 r. do 2029 roku
Etap IV	Uzupełnianie Strategii o nowe zadania i programy.	Sukcesywnie w okresie wdrażania Strategii, czyli od I kwartału 2023 r. do IV kwartału 2030 r.
Etap V	Podsumowanie i ocena Strategii (ewaluacja ex-post).	II kwartał 2031 r.

Źródło: opracowanie własne

SYSTEM AKTUALIZACJI STRATEGII

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne, to jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Konsekwencje pojawienia się koronawirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez nią choroby COVID-19 mogą spowodować konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. W związku z tym mogą pojawić się nowe wyzwania dla polityki regionalnej i lokalnej. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Dyrektor PCPR, jako osoba koordynująca, przy wyborze zadań do realizacji będzie brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii Dyrektor powinien

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego na lata 2023-2030

uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ale również nowe, nie ujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć.

MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działań w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji. Wdrażanie Strategii monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych zadań, natomiast ocena stopnia realizacji i osiągniętych efektów strategii będzie dokonywana co dwa lata w terminie do końca II kwartału na podstawie materiałów sprawozdawczych i innych źródeł, przekazanych od realizatorów merytorycznych poszczególnych celów strategicznych w formie sprawozdania. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie sprawozdania z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego na lata 2023-2030 będzie Dyrektor PCPR w Kędzierzynie-Koźlu.

WSKAŹNIKI STOPNIA EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

Celem oceny wdrażanych działań, wykorzystane zostaną wskaźniki społeczne odzwierciedlające ważne wartości zakładane do osiągnięcia i ukierunkowujące proces rozwoju, w tym m.in.:

- ▶ dane statystyczne w obszarze dotyczącym ludności – liczba osób korzystających z różnorodnych form wsparcia ze strony jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu Powiatu,
- ▶ w obszarze dotyczącym rynku pracy – liczba osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne w poszczególnych latach,
- ▶ wskaźniki społeczne – liczba programów i projektów socjalnych zrealizowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń i warsztatów, liczba inicjatyw społecznych w obszarze aktywizacji i integracji społecznej i zadań zleconych w tym zakresie (grupy wsparcia, rodzinne formy opieki nad dziećmi),
- ▶ wskaźniki ekonomiczne – stopień poniesionych nakładów, koszty jednostkowe uzyskania efektu i wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku 2021, który był ostatnim analizowanym w niniejszej Strategii, natomiast wartości docelowe wskazują pożądaną wartość, oznaczającą osiągnięcie poszczególnych celów w 2030 roku.

Tabela 38. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Lp.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.	Wzmocnienie funkcjonowania osób dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.	Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe.	767	poniżej 700
		Liczba rodzin, które otrzymały świadczenia z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.	1 014	poniżej 900
		Liczba osób, które otrzymały świadczenia z pomocy społecznej z powodu bezdomności.	150	poniżej 120
2.	Aktywizacja społeczno-zawodowa i integracja osób pozostających bez zatrudnienia.	Liczba osób bezrobotnych objętych aktywizacją zawodową.	677	powyżej 800
		Liczba rodzin, które otrzymały świadczenia z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.	830	poniżej 780
		Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców gmin Powiatu w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców.	62%	do 55%
3.	Inkluzyjna i wzmacniająca polityka wobec osób z niepełnosprawnościami i zaburzeniami psychicznymi.	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z WTZ w Kędzierzynie-Koźlu.	40	40
		Liczba rodzin, które otrzymały świadczenia z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.	945	poniżej 870
		Udział bezrobotnych osób z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców.	10%	poniżej 8%

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

		Liczba mieszkań chronionych dla osób z niepełnosprawnością.	0	do 2
4.	Skuteczna profilaktyka uzależnień oraz wzmocnienie postaw abstynenckich w lokalnej społeczności.	Liczba punktów konsultacyjnych.	4	6
		Liczba rodzin, które otrzymały świadczenia z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.	138	poniżej 120
5.	Rozwijanie lokalnego systemu wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie.	Liczba zrealizowanych programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.	bd	wzrost o 10%
		Liczba rodzin, które otrzymały świadczenia z pomocy społecznej z powodu przemocy.	177	poniżej 130
6.	Integracja rodzin oraz wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców i opiekunów.	Liczba rodzin wspierających.	0	2
		Liczba rodzin, które otrzymały świadczenia z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.	172	poniżej 150
		Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny.	134	powyżej 170
7.	Rozwijanie lokalnego systemu pieczy zastępczej.	Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.	204	do 300
		Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.	14	do 30
		Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu.	1	2
		Liczba dzieci objętych wsparciem w procesie usamodzielniania.	20	powyżej 40

		Liczba mieszkań chronionych dla wychowanków pieczy zastępczej.	1	do 3
8.	Integracyjna i aktywizująca polityka senioralna.	Liczba osób w DPS, za których gminy powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego ponoszą odpłatność.	217	do 260
		Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności.	24,7%	do 25,0%

Źródło: opracowanie własne

OCENA RYZYKA

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030 poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyka, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań na podstawie tego monitoringu i ewaluacji będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego na lata 2023-2030 jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego na lata 2023-2030 zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030

ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych, wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej, partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom oraz niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

1. podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
2. dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
3. podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmocnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych oraz podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
4. wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
5. promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,

*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Kędzierzyński-Kozielskiego na lata 2023-2030*

6. doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
7. zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
8. interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Powiatu.

Zgodnie z celami strategicznymi i głównym założeniem niniejszego dokumentu, jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców Powiatu, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Powiatu, natomiast niniejsza Strategia stanowi wybór priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1. Mapa powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego.....	14
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego według klas wielkości (stan na koniec 2021 roku).....	22
Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej.....	29
Rysunek 4. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej	30
Rysunek 5. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i niepieniężnego w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” w 2021 roku w gminach powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego.....	49
Rysunek 6. Działania GKRPA w gminach należących do powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego wobec osób uzależnionych oraz członków ich rodzin w roku 2021.....	66
Rysunek 7. Łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego w latach 2019-2021 (w złotych)	68
Rysunek 8. Elementy procesu planowania strategicznego.....	92

SPIS TABEL:

Tabela 1. Przyrost naturalny w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim w latach 2019-2021	16
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach należących do powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego w 2021 roku.....	17
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w Powiecie w latach 2019-2021 (w procentach).....	18

*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego na lata 2023-2030*

Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim w latach 2019-2021.....	18
Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim w latach 2019-2021	22
Tabela 6. Infrastruktura i zasoby kulturalne na terenie powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego z podziałem na poszczególne gminy	23
Tabela 7. Wykaz placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym są poszczególne gminy powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego.....	25
Tabela 8. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim z podziałem na gminy w 2021 roku.....	26
Tabela 9. Zakres usług społecznych oraz zadań publicznych	31
Tabela 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego w latach 2019-2021.....	42
Tabela 11. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2019-2021 w gminach należących do powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego	43
Tabela 12. Wskaźnik pracy socjalnej w gminach należących do powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego na przestrzeni lat 2019-2021.....	44
Tabela 13. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w gminach wchodzących w skład powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego w latach 2019-2021.....	48
Tabela 14. Liczba gospodarstw domowych w poszczególnych gminach powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2019-2021.....	50
Tabela 15. Liczba osób, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezdomności w gminach powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego w latach 2019-2021	50
Tabela 16. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc z powodu bezrobocia w gminach wchodzących w skład powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego w latach 2019-2021.....	52
Tabela 17. Mieszkańcy Powiatu i wchodzących w jego skład gmin zarejestrowani w PUP w latach 2019-2021 oraz ich udział w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym	53
Tabela 18. Mieszkańcy Powiatu będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowani w PUP oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych na przestrzeni lat 2019-2021.....	54
Tabela 19. Liczba osób objętych aktywizacją zawodową w Powiecie w latach 2019-2021	54
Tabela 20. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego, korzystające ze świadczeń z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021.....	55
Tabela 21. Liczba udzielonych świadczeń - zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2019-2021.....	56
Tabela 22. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład Powiatu, korzystające ze świadczeń z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2019-2021	56
Tabela 23. Działalność PZON w Kędzierzynie-Koźlu na przestrzeni lat 2019-2021.....	57
Tabela 24. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu alkoholizmu w gminach należących do powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego na przestrzeni lat 2019-2021.....	63

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego na lata 2023-2030

Tabela 25. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu narkomanii w gminach należących do powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego na przestrzeni lat 2019-2021.....	64
Tabela 26. Działania funkcjonariuszy policji w stosunku do osób spożywających alkohol w latach 2019-2021.....	65
Tabela 27. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminach należących do powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego na przestrzeni lat 2019-2021.....	69
Tabela 28. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu przemocy w rodzinie w gminach należących do powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego w latach 2019-2021.....	71
Tabela 29. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2019-2021 z podziałem na poszczególne gminy należące do Powiatu	75
Tabela 30. Rodziny, którym zostało udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w gminach należących do Powiatu w latach 2019-2021	76
Tabela 31. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem w poszczególnych gminach powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego na przestrzeni lat 2019-2021.....	77
Tabela 32. Napływ dzieci do rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2019-2021.....	81
Tabela 33. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w Powiecie i gminach do niego należących na przestrzeni lat 2019-2021 (w procentach)	85
Tabela 34. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w gminach powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego w latach 2019-2021	86
Tabela 35. Liczba zasiłków pielęgnacyjnych przyznanych osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2019-2021 w gminach powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego.....	86
Tabela 36. Odpłatność poszczególnych gmin powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2019-2021 (liczba osób)	87
Tabela 37. Harmonogram wdrażania Strategii	116
Tabela 38. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	118

SPIS WYKRESÓW:

Wykres 1. Liczba mieszkańców Powiatu w latach 2019-2021	15
Wykres 2. Liczba mieszkańców powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego w podziale na gminy w 2021 roku	16
Wykres 3. Stopa bezrobocia w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim na przestrzeni lat 2019-2021 w porównaniu do województwa opolskiego i całej Polski (stan na koniec roku).....	19
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2019-2021 w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim.....	21
Wykres 5. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2019-2021 w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim.....	43
Wykres 6. Liczba pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu na przestrzeni lat 2019-2021.....	46
Wykres 7. Liczba rodzin zastępczych oraz umieszczonych w nich dzieci w latach 2019-2021	81

Wykres 8. Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej w latach 2019-2021
..... 83

BIBLIOGRAFIA

1. <https://bdl.stat.gov.pl>
2. <https://pl.wikipedia.org>
3. <http://sejm.gov.pl>
4. <https://www.bip.gov.pl>
5. <https://kedzierzyn-koxle.praca.gov.pl>
6. Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
7. Jerzy Kwaśniewski, Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych, Uniwersytet Warszawski 2006.
8. Jerzy Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, SGH 2008.
9. Joanna Staręga-Piasek, Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, Warszawa 2013.
10. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
11. Narodowy Spis Powszechny 2011.
12. Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok.
13. Raport o stanie Powiatu za 2019, 2020, 2021 rok.

*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego na lata 2023-2030*

14. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, EStrateg. Model włączenia ekonomii społecznej do lokalnych strategii i programów, Biblioteka Ekonomii Społecznej i Solidarnej, 2021.
15. Ricky W. Griffin, Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa 2004.
16. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok.
17. Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kędzierzynie-Koźlu za 2019, 2020 i 2021 rok.
18. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2020
19. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
20. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).
21. Wykaz Stowarzyszeń Zarejestrowanych w KRS mających siedzibę na terenie Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego.
22. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w Powiecie Kędzierzyńsko-Kozielskim. Informacja sygnałna 2019 r.